

Nr 301.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1943/44; given Stockholms slott den 21 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, frågan om anvisande av anslag till länsstyrelserna och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkterna 173—177, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1943/44 beräkna följande anslag till länsstyrelserna:

Anslag	Belopp, kronor
Länsstyrelserna: avlöningar, förslagsanslag	8,637,000
Länsstyrelserna: sjukvård m. m., förslagsanslag	35,000
Länsstyrelserna: reseersättningar, förslagsanslag	110,000
Länsstyrelserna: expenser, förslagsanslag	1,400,000
Länsstyrelserna: publikationstryck, förslagsanslag	110,000

Anslagen hava upptagits med samma belopp som för innevarande budgetår.

Såsom anledning till att nämnda anslag allenast beräknades preliminärt anförde jag i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, punkten 173, följande.

Beskattningsorganisationssakkunniga hava den 25 november 1942 avgivit betänkande med förslag till ändrad organisation av beskattningsnämnderna och förstärkning av landskontorens arbetskraft m. m. (statens off. utredn. 1942: 49). Däri föreslås, bland annat, avsevärd förstärkning av landskontorens personal. Betänkandet är för närvarande föremål för remissbehandling.

Vidare har Kungl. Maj:t den 9 oktober 1942 uppdragit åt två särskilda sakkunniga inom socialdepartementet att verkställa utredning rörande lönegradsplaceringen för landskanslister och landskontorister samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i ämnet. Detta utredningsuppdrag beräknas bli avslutat inom den närmaste framtiden.

Sistnämnda sakkunniga avgåvo den 25 februari 1943 betänkande rörande löneförhållandena för landskanslister och landskontorister jämte vissa därmed sammanhängande frågor.

Jämväl må erinras om att 1942 års omsättningsskattesakkunniga den 28 januari 1943 avgivit betänkande med förslag till ändringar i förordningen den 13 december 1940 om allmän omsättningsskatt m. m. och att ett genomförande av de i betänkandet framförda förslagen kan få vissa konsekvenser för beräkningen av nu ifrågavarande anslag.

Emellertid komma å beskattningsorganisationssakkunnigas och omsättningsskattesakkunnigas förenämnda betänkan den grundade propositioner icke att avlåtas till riksdagen under innevarande budgetår. Av det tredje sakkunnigbetänkandet föranledda förslag torde däremot i detta sammanhang få föreläggas riksdagen.

Jag anhåller att i det följande få till fortsatt behandling upptaga spörsmålen om anslag till länsstyrelserna för nästa budgetår.

Länsstyrelserna: Avlöningar.

Under denna rubrik anhåller jag att få till särskild behandling upptaga *dels* förenämnda sakkunnigförslag om löneförhållandena för landskanslister och landskontorister jämte vissa därmed sammanhängande frågor, *dels* vissa framställningar, vilka därest de skulle bifallas komma att föranleda ändring av personalförteckningen för länsstyrelserna eller i mera väsentlig utsträckning påverka storleken av länsstyrelsernas avlöningsanslag och *dels* frågan om anslagsberäkningen.

Löneförhållandena för landskanslister och landskontorister jämte vissa därmed sammanhängande frågor.

Inledning.

Ordinarie landskanslister och landskontorister äro sedan den 1 juli 1925 i lönehänseende placerade i nuvarande 15:e lönegraden i löneplan A i civila

avlöningsreglementet. Denna löneställning hade av 1902 års löneregeringskommitté föreslagits i dess den 11 maj 1923 avgivna betänkande angående ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid länsstyrelserna. Det av lönerogleringskommittén framlagda förslaget till löneroglering för länsstyrelsernas befattningshavare gjordes till föremål för överarbetning av 1924 års landsstatslönesakkunniga, vilka i sitt den 30 september 1924 framlagda betänkande i ämnet ifrågasatte, huruvida icke landskanslist- och landskontoristbefattningarna — med hänsyn till angelägenheten av att befattningarna rekryterades med därtill fullt lämpliga personer och att dessa funne det med sin fördel förenligt att kvarstanna i befattningarna — borde uppdelas i en till lönegraden B 17 och en till lönegraden B 15 hänförlig grupp. Därest samtliga befattningar hänfördes till allenast en grupp, borde de, enligt de sakkunnigas mening, icke placeras i lägre lönegrad än B 16. I propositionen nr 183 till 1925 års riksdag angående ny definitiv löneroglering för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna m. m. förklarade jag i egenskap av föredragande departementschef, att jag icke ansåge mig böra biträda förslag om uppdelning av landskanslist- och landskontoristbefattningarna, enär ur administrativ synpunkt och med hänsyn till göromålets art något särskilt behov av sådan uppdelning icke syntes föreligga. Jag uttalade vidare, att ifrågavarande befattningar icke syntes böra placeras högre å löneskalan än som av lönerogleringskommittén föreslagits eller 15:e lönegraden. Mot i propositionen framlagda förslag i denna del framställde riksdagen icke någon erinran.

I sitt den 17 december 1936 avgivna betänkande med förslag angående länsstyrelsernas organisation jämte därmed sammanhängande spörsmål (statens off. utredn. 1936: 56) framhöll länsstyrelseutredningen, bland annat, att ökningen av länsstyrelsernas arbetsböda otvivelaktigt medfört, att betydligt större krav måste uppställas på landskanslisternas och landskontoristernas förmåga att utföra kvalificerat arbete än tidigare varit fallet. Även om det icke utan skäl kunde göras gällande, att de nya och vidgade arbetsuppgifter, som under årens lopp tillförts ifrågavarande befattningshavare, kunde motivera en förbättring av deras löneställning, syntes dock enligt utredningens mening detta spörsmål hava sådant samband med den då under utredning varande frågan om uppbördsväsendet samt ifrågasatt reformering av landsfiskalsinstitutionen och särskilt därav beroende rekryteringsfrågor, att utredningen icke ansåge sig böra framlägga förslag om löneförhöjning. Utredningen förutsatte emellertid, att spörsmålet om befattningshavarnas löneställning bleve föremål för förnyade överväganden i samband med att frågorna om uppbördsväsendet och landsfiskalsinstitutionen löstes. — I propositionen nr 178 till 1937 års riksdag angående anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1937/38 anförde jag såsom föredragande departementschef i fråga om landskanslisternas och landskontoristernas löneplacering följande.

Även om i och för sig visst fog föreligger för kraven på en förbättrad löneställning för åtminstone dem inom förevarande befattningshavaregrupp, som hava att utföra mera kvalificerade uppgifter, måste jag finna de av utred-

ningen anförda skälen för ett uppskov med frågans lösning bindande. Jag anser denna ståndpunkt så mycket starkare motiverad, som, därest den vid remissbehandlingen från många håll uttalade meningen är riktig — att tjänsterna i fråga numera finge anses i stor utsträckning utgöra sluttjänster — anledning förvisso föreligger, att allvarligt överväga om icke ett vidsträcktare anlåtande av kvalificerade biträdesbefattningar skulle vara sakligt befogat. För min del känner jag mig icke övertygad därom, att förhållandena inom länsstyrelserna äro så artskilda från de inom centralförvaltningen rådande, att icke en differentiering av arbetsuppgifterna skulle vara tänkbar. I så fall torde ifrågavarande befattningar i viss omfattning böra utbytas mot befattningar såsom kansliskrivare och kontorist. Detta organisationsspörsmål bör vid det framtida ställningstagandet till föreliggande avlöningsfrågor ingående övervägas.

I sin skrivelse (nr 389) i anledning av förevarande proposition utlät sig riksdagen sålunda.

Riksdagen har icke kunnat undgå att finna det beklagligt, att spørgsmålet om landskanslisternas och landskontoristernas löneplacering icke kunnat bringas till en lösning. Skulle ytterligare uppskov av mera avsevärd omfattning bliva erforderligt, anser riksdagen därför rimligt, att avlöningsförstärkning i en eller annan form beredes de befattningshavare som hava den längsta tjänstgöringstiden. Riksdagen vill i anslutning till departementschefens uttalande framhålla, att vid ett ställningstagande till berörda avlöningsfrågor bör övervägas, huruvida icke de uppgifter, som åvila landskanslister och landskontorister, i viss utsträckning kunna överflyttas å befattningar av kansliskrivar- och kontoristgrad.

Med anledning av senare delen av riksdagens uttalande anbefalldes Kungl. Maj:t genom cirkulär den 12 november 1937 länsstyrelserna att före antagande av icke-ordinarie befattningshavare överväga möjligheten att så fördela arbetsuppgifterna, att anställning kunde ske av sådan personal, som — i den mån befattning av kansliskrivar- och kontoristgrad inrättades — lämpligen kunde befordras till kansliskrivare eller kontorist.

I samma cirkulär meddelades följande, alltjämt gällande bestämmelser angående lönesättningen för *icke-ordinarie landskanslister och landskontorister*.

Till befattningshavare, som antagits till extra landskanslist eller extra landskontorist, må lön utgå under första tjänsteåret högst enligt 4:e lönegraden i löneplanen för extra tjänstemän, under påföljande två år högst enligt 7:e lönegraden och under därefter följande tre år högst enligt 11:e lönegraden i samma löneplan. Därefter må befattningshavaren av länsstyrelsen antagas till extra ordinarie landskanslist eller extra ordinarie landskontorist med placering högst i 14:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän. Vid beräkning av tjänstetid må allenast i fall då länsstyrelsen av särskilda skäl därtill finner anledning hänsyn tagas till sådan tjänstgöring inom fögderiförvaltningen, som ägt rum efter erhållande av antagningsbevis.

Spørsmålet om lönegradsplaceringen av landskanslister och landskontorister har även under de senaste åren varit föremål för övervägande. Sålunda behandlade 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga i sitt den 21 maj 1941 avgivna betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser allmänna civilförvaltningen del I, omfattande lönegraderna A 1—29 (statens

off.utredn. 1941: 17) sagda spörsmål. De sakkunniga uttalade därvid — under erinran att frågan om landsfiskalsorganisationen numera vunnit sin lösning — att ännu kvarstående ovisshet rörande uppbördsväsendets ordnande icke längre borde utgöra hinder för ett upptagande av ifrågavarande lönegradsplaceringsfrågor. Med hänsyn till att landskanslistbefattningarna numera vore sluttjänster och praktiskt taget samma förhållande syntes gälla beträffande landskontoristtjänsterna och då de sakkunniga vore av den uppfattningen att möjlighet borde beredas för uppflyttning av de befattningshavare, som hade att utföra de mest kvalificerade arbetsuppgifterna, föreslog de sakkunniga, att i princip en landskanslist- och en landskontoristbefattning vid varje länsstyrelse skulle inrättas i 17:e lönegraden. För möjliggörande av en överflyttning från landskanslister och landskontorister av mindre kvalificerade men för befattningshavare med den löneställning, som 7:e lönegraden innebure, dock alltför krävande göromål förordade de sakkunniga vidare, att befattningar som kontorist och kansliskrivare upptoges i tjänsteförteckningen i lönegraderna A 9 och A 11. De sakkunniga förutsatte emellertid, att jämsides med sådan åtgärd en minskning av landskanslist- och landskontoristtjänsterna vidtoges.

Sedan tjänsteförteckningssakkunnigas betänkande varit föremål för remissbehandling har i 1942 års statsverksproposition under rubriken för flera huvudtitlar gemensamma frågor lämnats en redogörelse för resultatet av den vid budgetarbetet verkställda granskningen av de sakkunnigas förslag. Därvid har anförts, bland annat, att förslagen om ändrad löneställning för personalen vid länsstyrelserna ansetts icke böra för det dåvarande upptagas till prövning i avbidan på resultatet av pågående utredning rörande åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetsätt.

Vidare må anföras, att 1942 års riksdag i skrivelse (nr 281) i anledning av proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till länsstyrelserna erinrat om det uttalande av 1937 års riksdag i förevarande fråga, som tidigare återgivits, samt förklarat, att riksdagen förutsatte, att förslag i ämnet förelades 1943 års riksdag.

Såsom redan tidigare antytts uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1942 åt t. f. kanslirådet B. Nilsson och numera landssekreteraren O. Åkesson att i egenskap av sakkunniga inom socialdepartementet verkställa utredning rörande lönegradsplaceringen för landskanslister och landskontorister samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i ämnet. De sakkunniga avgåvo den 25 februari 1943 betänkande rörande löneförhållandena för landskanslister och landskontorister jämte vissa därmed sammanhängande frågor.

Över betänkandet hava utlåtanden avgivits av samtliga länsstyrelser, statskontoret, allmänna lönenämnden, föreningen Sveriges landskanslister och landskontorister samt föreningen kvinnor i statens tjänst.

Jag övergår nu till att under särskilda rubriker behandla frågorna om organiserande av arbetsdetaljer inom länsstyrelserna, om lönegradsplacering och

kompetensföreskrifter, om personalstater och kostnadsberäkningar samt om ikraftträdande och övergångsanordningar.

Organiserande av arbetsdetaljer inom länsstyrelserna.

De sakkunniga.

De sakkunniga erinra till en början om att deras uppdrag innefattade att verkställa utredning rörande lönegradsplaceringen för landskanslisters och landskontoristers samt att några direktiv icke lämnats för utredningens bedrivande. Emellertid hade de sakkunniga, av skäl som i betänkandet närmare utvecklats, ansett sig vid uppdragets fullgörande icke kunna begränsa sig till allenast frågan om befattningshavarnas löneställning utan funnit ofrånkomligt att även ingå på det mera omfattande spørsmålet om en uppdelning av vissa å länsstyrelserna förekommande arbetsuppgifter på olika personal-kategorier.

Beträffande landskanslisternas och landskontoristernas arbetsuppgifter anföra de sakkunniga i huvudsak följande.

Redan vid tiden för avgivandet av 1924 års landsstatslönesakkunnigas utlåtande hade kunnat konstateras en viss, sedan någon tid tillbaka förefintlig tendens hos länsstyrelserna att anförtro landskanslisters och landskontorister även något mera kvalificerade uppgifter än som dittills åvilat dem. Länsstyrelseutredningen kunde sedermera år 1936 fastslå, att ifrågavarande tendens blivit alltmera utpräglad och allmän. Denna av länsstyrelseutredningen konstaterade utveckling får givetvis sättas i samband med den oavlåtliga och synnerligen betydande ökning av länsstyrelsernas arbetsbörda samt kraftiga expansion i olika hänseenden av länsstyrelsernas verksamhet, som under senare tid ägt rum. De rena registratorsgöromålen hade, från att tidigare hava utgjort en väsentlig del av ifrågavarande befattningshavares åligganden, enligt utredningen småningom blivit endast ett ringa moment i deras arbete, medan på dessa tjänstemän i stället i betydande omfattning överflyttats bestyren med ärendenas beredning till föredragning samt uppsättande av förslag till beslut. Denna utveckling — vilken ur rationaliseringssynpunkt endast lär vara att hälsa med tillfredsställelse — har under de senaste sex åren ytterligare fortskridit, samtidigt som mindre kvalificerat expeditjonsarbete på åtskilliga håll allt mera avlastats på befattningshavare i lägre lönegrader.

Det bör emellertid i detta sammanhang framhållas, att ingalunda alla landskanslisters och landskontoristers i landet i närvarande stund fullgöra arbetsuppgifter av mera kvalificerad beskaffenhet. I själva verket förete de olika länsstyrelserna sins emellan rätt stora olikheter härutinnan; man har med andra ord i detta avseende hunnit olika långt i utvecklingen. Större och medelstora länsstyrelser ligga i enlighet med sakens natur i detta hänseende till synes i allmänhet något före de mindre styrelserna. Än mera påfallande är emellertid på åtskilliga håll skillnaden i kvalitativt hänseende mellan arbetsuppgifterna för olika kanslisters och kontoristers å en och samma länsstyrelseavdelning. Dessa skiljaktigheter torde emellertid i stor utsträckning ha sin naturliga förklaring i de olika befattningshavarnas skiftande förutsättningar för arbete av dylik högre svårhetsgrad. Ofta torde för övrigt de å en avdelning förekommande arbetsuppgifterna av mera krävande natur men likväl av beskaffenhet att kunna anförtros landskanslist eller landskontorist icke representera en sådan arbetskvantitet, att kanslisterna eller kontoristerna

å avdelningen kunna beredas full sysselsättning med dylika uppgifter. Klart är ock, att i den mån vissa grupper av ärenden — såsom stundom är fallet — sammanförts till behandling å vissa arbetsdetaljer eller underavdelningar, under närmaste ledning av en landskanslist eller landskontorist, denne befattningshavare merendels kommer att erhålla arbetsuppgifter av högre kvalitet än dem av arbetskamraterna, som icke intaga en sådan mera ansvarig ställning. Trots sålunda förefintliga skiljaktigheter i arbetsuppgifter dessa befattningshavare emellan lär dock kunna göras det allmänna uttalandet, att landskanslister och landskontorister för närvarande på de flesta håll utföra vida mera kvalificerat arbete än vad förhållandet var för ett par årtionden sedan.

De sakkunniga förklara härefter, att ett för arbetet å länsstyrelserna särskilt utmärkande drag vore, att de olika arbetsmomenten vore av inbördes synnerligen varierande art och svårighetsgrad. Befattningarna i gällande personalstater för länsstyrelserna vore emellertid ingalunda i motsvarande mån differentierade. Detta innebure, att man för närvarande inom länsstyrelserna såväl å landskanslien som å landskontoren i viss utsträckning arbetade med arbetskraft, som måste anses mer eller mindre överkvalificerad för sina uppgifter. Åtskilliga länsstyrelser hade ock uppmärksammat denna fråga och vidtagit vissa åtgärder för missförhållandenas undanröjande eller mildrande, bland annat genom utbyte av en eller annan tjänst mot befattning i lägre lönegrad. Uppenbarligen måste dock möjligheterna för länsstyrelserna att inom ramen av gällande organisation på egen hand i förevarande hänseende genomföra planmässiga och ändamålsenliga reformer anses tämligen begränsade.

Ur rationaliseringssynpunkt anmälde sig — fortsätta de sakkunniga — i första hand problemet att omarbete personalstaterna i syfte att förse länsstyrelserna med arbetskrafter med för varje slag av uppgifter närmare avpassade kvalifikationer. Vidare gällde det att fördela arbetet i enlighet med dessa synpunkter och att samordna arbetskrafterna på så ändamålsenligt sätt som möjligt i den fortlöpande arbetsprocessen. Ett dylikt organisationsprogram vore i själva verket rätt vittutseende. I förevarande sammanhang vore emellertid närmast att uppmärksamma allenast frågan om en differentiering av landskanslisternas och landskontoristernas nuvarande tjänsteåligganden. En sådan differentiering torde böra ske på så sätt, att vissa av de mindre krävande av kanslisternas och kontoristernas nuvarande arbetsuppgifter överflyttades å biträdespersonal i lägre löneställning, samtidigt som en motsvarande reducering skedde av antalet landskanslist- och landskontoristbefattningar. De sakkunniga hade sålunda tänkt sig ett utbyte i viss omfattning av ordinarie och icke-ordinarie landskanslister och landskontorister mot befattningshavare i lönegraderna A 11 och A 9 ävensom — i någon mån — mot tjänstemän i lönegraden A 7.

Lösningen av berörda arbetsfördelningsproblem måste enligt de sakkunnigas mening givetvis ske på sådant sätt, att organisationen trots det partiella utbytet av mera kvalificerad arbetskraft mot mindre utbildad sådan erhöle tillräcklig fasthet och effektivitet. Detta resultat syntes de sakkunniga

bäst kunna vinnas därigenom, att landskanslien och landskontoren uppdelades i ett begränsat antal arbetsdetaljer, envar uppbyggd kring en i görligaste mån homogen och naturligt avgränsad samt tillräckligt stor grupp av diariier. Varje arbetsdetalj av här förordad art borde erhålla en ordinarie landskanslist respektive landskontorist som föreståndare under vederbörande föredragande. Föreståndaren skulle leda arbetet inom detaljen, i lämplig utsträckning ombesörja ärendenas beredning, överlägga med föredragandena, länsstyrelsens experter m. fl. angående ärendena samt uppsätta förslag till beslut m. m. i sådana fall, där skrivningen ej borde förbehållas jurist eller lämpligen kunde anförtros detaljföreståndaren underställd personal. Kanslisten (kontoristen) skulle sålunda bland annat utgöra en förmedlande länk mellan arbetsdetaljens biträdespersonal och föredragandena. Vid tillämpningen av detta system borde självfallet tillses, att allt onödigt dubbelarbete undvekes. Detaljen borde givas sådan storlek, att inom densamma förekommande förhållandevis kvalificerat arbete — mera krävande skrivning, arbetsledning, upplysningsverksamhet i förhållande till allmänheten etc. — normalt gäve en lämpligt avpassad arbetsbörda för en landskanslist eller landskontorist. I detta sammanhang borde beaktas, att å ett flertal länsstyrelser en del av de arbetsuppgifter, som nu åvilade yngre jurister, med fördel syntes kunna överflyttas å kvalificerade kanslister och kontorister, i likhet med vad redan i större eller mindre utsträckning ägt rum på andra länsstyrelser. Vid ett framtida fullständigt genomförande av förslaget måste det därför antagas bliva möjligt att på vissa håll något begränsa nyanställningen av juridiskt skolad arbetskraft.

De sakkunniga framhålla vidare, att ordinarie landskanslister och landskontorister borde i personalstaten upptagas till det antal, som erfordrades för besättande av befattningarna såsom föreståndare för arbetsdetalj. Vidare borde finnas icke-ordinarie landskanslister och icke-ordinarie landskontorister samt kvinnlig biträdespersonal i den omfattning, som krävdes för utförande av övrigt inom detaljerna förekommande arbete, med beaktande i fråga om varje arbetsmoment av att användande av överkvalificerad arbetskraft i görligaste mån undvekes.

De sakkunniga understryka, att frågan om den närmare konkreta utformningen av de särskilda arbetsdetaljerna inom landskanslien och landskontoren uppenbarligen ställde sig väsentligt olika för de skilda länsstyrelserna, detta redan på grund av länsstyrelsernas inbördes växlande storleksordning. Det torde vid sådant förhållande naturligen höra ankomma på länsstyrelserna själva att, med utnyttjande av sin närmare kändedom om alla här inverkan olik omständigheter av lokal och personlig natur, i huvudsaklig överensstämmelse med de givna riktlinjerna men eljest förhållandevis självständigt organisera upp dessa arbetsdetaljer på sådant sätt, att de bleve så ändamålsenligt utformade och effektivt arbetande som möjligt. För att närmare belysa innebörden av förslaget om inrättande av dylika detaljer framlägga de sakkunniga följande exempel å lösningar av här avhandlade organisationsproblem.

Ett *landskansli* av medelstorlek synes lämpligen kunna indelas i fyra arbetsdetaljer. Dessa kunna förslagsvis utformas på följande sätt:

- 1) Brevdiariet (inklusive länskungörelserna, frihetsstraffdiariet etc.).
- 2) Exekutiv- och socialdiarierna, handels- och föreningsregistren.
- 3) Ekonomidiariet (inklusive stadsplane- och vapenärenden m. m.).
- 4) Bilavdelningen.

Vid sidan av dessa fyra arbetsdetaljer i egentlig mening upptagas *dels* en självständig skrivcentral, *dels* kansliets kassör, *dels* försvarsassistentens expedition.

Å ett mindre *landskansli* synes detaljernas antal genom lämplig omgruppering av ärendesgrupperna i allmänhet kunna med fördel nedbringas till tre. Kansliet i ett större län åter torde normalt böra — förslagsvis efter uppdelning av ekonomidetaljen — indelas i fem självständiga arbetsenheter.

Kassören förutsättes skola i tjänsten fullgöra även en del av de uppgifter, som enligt nuvarande ordning tillkomma kommissionär.

Å ett *landskontor* av medelstorlek torde böra finnas lika många arbetsdetaljer som å ett *normalkansli* eller således fyra stycken, exempelvis utformade på följande sätt:

- 1) Brev- och ekonomidiarierna m. m.
- 2) Anordnings- och bokföringsavdelningen.
- 3) Uppbördsavdelningen.
- 4) Taxeringsavdelningen (inklusive omsättningsskatteavdelningen).

Även här tillkommer en självständig skrivcentral.

Enligt de sakkunnigas mening bör nu angivna detaljindelning lämpligen tillämpas jämväl inom flertalet såväl större som mindre *landskontor*.

I detta sammanhang bör framhållas, att rikets tre största länsstyrelser — länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Stockholms län — liksom ock den minsta länsstyrelsen, Gotlands, i förevarande hänseenden erbjuda speciella problem. Emellertid anse de sakkunniga, att även vid dessa länsstyrelser böra i görligaste mån tillämpas de i det föregående angivna riktlinjerna. Vad nu sagts bör jämväl gälla beträffande överståthållarämbetets kansli.

Samtliga arbetsdetaljer å *landskansli* och *landskontor* med undantag endast av anordnings- och bokföringsavdelningen å ett mindre *landskontor* förutsätts skola förestås av en ordinarie *landskanslist* eller *landskontorist*. Nämda avsteg från den eljest konsekvent följda organisatoriska grundsatsen torde emellertid böra ses mot bakgrunden av det förhållandet, att beträffande anordnings- och bokföringsavdelningen juridiskt utbildad befattningshavare vanligen utövar — och även bör utöva — ett mera omedelbart chefskap än som är fallet i fråga om övriga arbetsdetaljer.

Slutligen framhålla de sakkunniga, att mot den föreslagna organisationen måhända kunde invändas, dels att svårigheter för närvarande kunde föreligga särskilt i de mindre residensstäderna att nöjaktigt rekrytera den mera kvalificerade biträdespersonalen, dels ock att vid länsstyrelserna för närvarande funnes *landskanslist*er och *landskontorist*er, vilka vid reformens genomförande bleve övertaliga. Häremot skulle till en början påpekas, att inrättandet av biträdestjänster i högre lönegrad än A 7 måste anses innebära en åtgärd, som på längre sikt förbättrade rekryteringsmöjligheterna beträffande den kvinnliga biträdespersonalen. Vad anginge de olägenheter, som kunde vara förbundna med förhandenvaron av vissa befattningshavare, som icke kunde inordnas i den tilltänkta organisationen, ville de sakkunniga

framhålla, att dessa olägenheter allenast komme att bestå under en övergångstid, även om denna i vissa fall komme att bliva tämligen långvarig. Nu berörda omständigheter ävensom i en del fall svårigheter med hänsyn till förefintliga lokalförhållanden torde emellertid icke vara av den art, att de borde förhindra en omorganisation, som eljest befunnes sakligt befogad och ändamålsenlig.

Yttranden.

De sakkunnigas förslag om organiserande av arbetsdetaljer inom länsstyrelserna tillstyrkes, helt eller med vissa reservationer, av det övervägande flertalet remissinstanser, nämligen *länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, statskontoret, allmänna lönenämnden, föreningen Sveriges landskanslistor och landskontorister samt föreningen kvinnor i statens tjänst*. Länsstyrelserna i Jönköpings, Västmanlands, Kopparbergs och Västernorrlands län påyrka emellertid, att å landskanslien i dessa län anordnas flera arbetsdetaljer än de sakkunniga föreslagit och föreningen Sveriges landskanslistor och landskontorister har ett allmänt yrkande av motsvarande innehåll beträffande de mindre landskanslien. Länsstyrelsen i Kopparbergs län anför i detta sammanhang följande.

De sakkunniga hava uttalat, att varje arbetsdetalj skulle vara uppbyggd kring en i görligaste mån homogen och naturligt avgränsad samt tillräckligt stor grupp av diaries. Å landskansliena förekomma emellertid ett flertal grupper ärenden av helt olika beskaffenhet. Sammanförandet av vissa grupper av ärenden till en större detalj under ledning av en föreståndare medför att ärenden av vitt skilda slag måste sammanföras under en befattningshavares ledning. I betänkandet har sålunda föreslagits, att t. ex. exekutiv- och socialdiarierna samt handels- och föreningsregistren skulle sammanslås till en arbetsdetalj. Det blir här uppenbarligen icke ärendenas inbördes samband, som blir grunden för arbetsdetaljens utformning. Nyordningen grundas fastmer på en önskan att tillskapa en ledare för personal, som hitintills självständigt biträtt föredragandena vid beredning av ärenden. Genom att arbetet inom detaljen måste uppdelas å flera personer men det oaktat föreståndaren skall vara den som inför föredraganden svarar för beredningen av ärendena och för den skull måste kontrollera vad andra personer utfört, lär det icke kunna undvikas att betydande dubbelarbete uppstår vid den förberedande beredningen av ärenden, varom här är fråga. I praktiken lär det alltjämt bliva så, att den som verkställer uppsättning av förslag till beslut i ett ärende inför föredraganden får lämna redogörelse för ärendet med förbigående av föreståndaren. Att så måste ske å landskansliena med det begränsade antal detaljer, som av de sakkunniga föreslagits, är uppenbart. Förslaget synes fördenskull vara av större teoretisk än praktisk betydelse.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län finner vidare, att tidpunkten för framläggande av förslag till ny organisation för länsstyrelserna vore olämpligt vald, då det under nuvarande förhållanden vore synnerligen vanskligt att tillförlitligen bedöma det framtida personalbehovet. — Länsstyrelsen i Jön-

köpings län gör sitt tillstyrkande av förslaget beroende av bifall till ett yrkande om rätt för länsstyrelsen att till högre biträdesbefattningar, vilka enligt de sakkunnigas förslag skulle vakanssättas i avbidan på avgång av landskanslister, som vid bifall till sakkunnigförslaget komme att föras på övergångsstat, redan vid omorganisationens genomförande få befordra vissa kvinnliga befattningshavare å landskansliet. — *Överståthållarämbetet* anför, att de sakkunnigas synpunkter och förslag syntes värda beaktande men att ämbetet för sin del, med hänsyn till att omorganisation av ämbetet nyligen genomförts och nödig erfarenhet om verkningarna av densamma därför saknades, icke ansåge tiden mogen för jämkningar däri. — *Länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands och Östergötlands län* förklara sig hysa betänkligheter mot de sakkunnigas förslag om anordnande av arbetsdetaljer. Sistnämnda länsstyrelser finna dock, att förslaget kunde i huvudsak genomföras. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* slutligen anför starka betänkligheter mot genomförande av de sakkunnigas ifrågavarande förslag.

Till spörsmålet om utbyte — i enlighet med de sakkunnigas förslag — av landskanslist- och landskontoristtjänster mot för kvinnlig personal avsedda befattningar som kansliskrivare, kontorist och kanslibitråde i lönegraderna A 11, A 9 och A 7 hava de särskilda remissinstanserna i huvudsak samma inställning som till frågan om organiserande av arbetsdetaljer. Emellertid förklara *länsstyrelserna i Stockholm, Värmlands och Västerbottens län* samt *föreningen Sveriges landskanslister och landskontorister*, att sådant utbyte endast i viss utsträckning vore möjligt, samt *länsstyrelsen i Västernorrlands län*, att utbytet icke kunde genomföras beträffande landskansliet därstädes. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* avstyrker för såväl landskansliet som landskontoret i länet det ifrågasatta utbytet av befattningar. Nämnda förening uttalar vidare, att befattningarna i lönegraden A 11 vore olämpliga ur kostnads- och arbetssynpunkt. Alldeles särskilt gällde detta landskontoren, vilka — med hänsyn till att kvinnliga befattningshavare i regel icke lämpade sig för taxeringsarbete — vore mera betjänta av manliga befattningshavare i lönegrad Eo 15 än av kvinnliga i lönegrad A 11. *Statskontoret* anser, att ifrågavarande utbyte av landskanslist- och landskontoristtjänster kunde ske mot befattningar i lägre lönegrader än de sakkunniga föreslagit.

Lönegradsplacering och kompetensföreskrifter.

De sakkunniga.

Inledningsvis anför de sakkunniga, att under årens lopp anmärkningar, särskilt från länsstyrelsernas sida, riktats mot den nuvarande löneställningen för landskanslisterna och landskontoristerna. Därvid hade framhållits, att en placering i 15:e lönegraden vore för låg med hänsyn såväl till det förhållandet, att befattningshavarna under senare tid i allt större utsträckning anförtrotts mera kvalificerade göromål, som därtill, att befattningarna numera i motsats till tidigare torde få betraktas såsom slut-tjänster.

De sakkunniga framhålla för sin del, att, då den nuvarande placeringen av befattningarna i 15:e lönegraden år 1925 fastställdes, det torde hava förutsatts, att bland arbetsuppgifterna i stor utsträckning även skulle ingå vissa enklare göromål, såsom själva förandet av diarier, uppsättning jämväl av mycket enkla och rutinmässiga skrivelser m. m. Utvecklingen hade emellertid medfört, att befattningshavarna i åtskilliga fall fått sig ålagda alltmer kvalificerade göromål. Denna utveckling stode i samband dels med den skedda utökningen av länsstyrelsernas verksamhet till nya områden, dels ock med en i många fall påtaglig rationaliseringstendens. Redan dessa omständigheter talade för en förbättrad löneställning för sådana landskanslist- och landskontorister, som fått sig anförtrodda dylika mera kvalificerade uppgifter. Härtill komme ytterligare de försämrade befodringsmöjligheterna för ifrågavarande befattningshavare till tjänster inom fögderiförvaltningen. I sistnämnda hänseende förklara de sakkunniga, att de delade den av 1939 års tjänsteförtecknings-sakkunniga uttalade uppfattningen, att ifrågavarande befattningar numera måste betraktas såsom sluttjänster, och ville understryka den betydelse, som detta förhållande ägde för befattningarnas framtida rekrytering. Det syntes sålunda uppenbart, att de uteblivna befodringsmöjligheterna måste kompenseras med en förmånligare löneställning, om länsstyrelserna skulle få möjlighet att till tjänsterna förvärva och behålla kvalificerade befattningshavare.

Utöver nu anförda omständigheter tillkomme — uttala de sakkunniga vidare — ytterligare ett skäl för en förbättrad löneställning för innehavarna av de ordinarie landskanslist- och landskontoristbefattningar, som enligt de sakkunnigas mening borde finnas. De sakkunniga syftade härvid på den i det föregående föreslagna anordningen med organiserande av arbetsdetaljer med en ordinarie landskanslist respektive landskontorist som föreståndare. Häri-genom skulle dessa befattningshavare genomgående komma att åläggas större ansvar och mera kvalificerade arbetsuppgifter än som hittills i allmänhet åvilat innehavare av landskanslist- och landskontoristtjänster. För att detta system med arbetsdetaljer skulle kunna fungera på ett tillfredsställande sätt måste ställas jämförelsevis stora krav på föreståndarens kunskaper, omdöme och personliga egenskaper i övrigt. Om det skulle bliva möjligt att i fortsättningen erhålla en nöjaktig rekrytering av befattningarna, måste löneförmånerna sättas högre än för närvarande.

Vidkommande härefter frågan om själva lönegradsplaceringen anför de sakkunniga följande.

Med utgångspunkt från att de ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna skola vara föreståndare för sinsemellan likvärdiga arbetsdetaljer hava de sakkunniga ansett, att samtliga dessa befattningshavare böra placeras i samma lönegrad. I detta sammanhang vilja de sakkunniga uttala, att de icke kunna ansluta sig till den senast vid 1942 års riksdag framförda tanken på en avlöningsförstärkning i en eller annan form till befattningshavare med den längsta tjänstetiden. En förbättrad löneställning synes motiverad endast för ordinarie befattningshavare med de kvalificerade arbetsuppgifter, som i det föregående angivits. Nuvarande ordinarie landskanslist- eller landskon-

torister, som icke befordras till de nya befattningarna, synas däremot icke kunna med fog göra anspråk på någon löneförbättring, enär de med hänsyn till beskaffenheten av sina arbetsuppgifter rätteligen böra ersättas av tjänstemän i lägre lönegrad och sålunda kunna anses väl tillgodosedda med sin nuvarande löneställning. Att härvid göra någon åtskillnad mellan tjänstemän med längre eller kortare tjänstetid synes icke böra komma i fråga.

Vid övervägandet av frågan om lämplig lönegrad för de ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna har för de sakkunniga valet stått mellan lönegraderna A 17 och A 18. En lägre lönegrad läter icke böra komma i fråga med hänsyn till de betydande rekryteringssvårigheter, som i så fall säkerligen skulle komma att uppstå. I en till länsstyrelserna under utredningsarbetets gång översänd promemoria utgingo de sakkunniga preliminärt från en placering av befattningarna i lönegraden A 18. De sakkunniga finna alltjämt vissa skäl tala för befattningarnas hänförande till nämnda lönegrad. I promemorian ifrågasattes icke någon ändring beträffande de extra ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna, vilka sålunda tänktes även i fortsättningen vara placerade i lönegraden Eo 14. På denna punkt ha emellertid de allra flesta länsstyrelserna framfört önskemål om en uppflyttning närmast i syfte att förbättra befordringsgången och därmed rekryteringsmöjligheterna för länsstyrelserna. Från något håll har å andra sidan ifrågasatts lämpligheten av en placering av de ordinarie befattningshavarna i lönegraden A 18 med hänsyn till att de därigenom skulle komma att erhålla lika hög löneställning som extra ordinarie länsnotarier och länsbokhållare, vilka tillhöra lönegraden Eo 19.

De sakkunniga hava ansett sig icke kunna bortse från de synpunkter, som sålunda framkommit. En viss hänsyn torde sålunda böra tagas till att befordringsutsikterna för de extra ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna bliva försämrade vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag. Till belysande av åldersfördelningen inom ifrågavarande befattningshavarkategorier må återgivas följande sammanställning, utvisande medeltalssiffror för hela riket.

	Ålder vid 1:a anställning i statstjänst	Ålder vid er- hållande av nuv. tjänst	Nuvarande ålder
Ordinarie landskanslisters	23	34	44
› landskontorister	23	34	49
E.o. landskanslisters	23	31	36
› landskontorister	24	31	39

Med hänsyn till de försämrade befordringsutsikterna vill det synas befogat att genomföra någon förbättring av löneställningen för de extra ordinarie befattningshavarna. Å andra sidan visar den gjorda jämförelsen med extra ordinarie länsnotarier och länsbokhållare på behovet av någon jämkning nedåt av den i förenämnda promemoria ifrågasatta placeringen av de ordinarie befattningarna. För nämnda jämkning talar jämväl den återhållsamhet, som under senaste åren präglat statsmakternas inställning till frågor om förbättrad löneställning för andra befattningshavarkategorier. Det må här erinras, att skillnaden i slutlön på E-ort i 15:e och 17:e lönegraderna utgör 756 kronor, vartill kommer rörligt tillägg och kristillägg. En placering i 17:e lönegraden skulle sålunda innebära en förbättring av slutlönen å E-ort vid nuvarande levnadskostnadsindex med nära 1,000 kronor.

Efter övervägande av de olika omständigheter, som i förevarande sammanhang torde böra komma i betraktande, hava de sakkunniga stannat vid att föreslå en placering av ordinarie landskanslisters och landskontorister i

lönegraden A 17 och av extra ordinarie sådana befattningar i lönegraden Eo 15.

Förslaget innebär, att samtliga innehavare av de ordinarie befattningarna skola vara föreståndare för de föreslagna arbetsdetaljerna. Några ordinarie befattningar i lönegraden A 15 skola alltså enligt förslaget icke finnas i fortsättningen annat än övergångsvis i den mån detta påkallas antingen av att organisationen av en eller annan arbetsdetalj av någon länsstyrelse anses icke böra tillsvi vidare genomföras eller av att vissa av de ordinarie befattningshavarna bliva övertaliga i den nya organisationen.

Uppflyttning från lönegraden Eo 14 till Eo 15 skall ske endast beträffande ett så stort antal befattningshavare vid varje länsstyrelse, som rymmes inom den tillänkta organisationen. Sådan uppflyttning bör i första hand avgöras med hänsynstagande till vederbörandes personliga kvalifikationer och lämplighet för fortsatt befordran till ordinarie befattning.

I det tidigare omförmälda cirkuläret den 12 november 1937 beträffande lönesättningen för länsstyrelsernas icke-ordinarie personal påkallas ändring med hänsyn till den föreslagna lönegradsuppflyttningen för de extra ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna.

De sakkunniga föreslå vidare, att vid länsstyrelserna skulle inrättas ordinarie befattningar som kansliskrivare och kontorist i lönegraderna A 11 respektive A 9 till det antal, som i det följande kommer att närmare angivas. Sistnämnda befattningar vore icke avsedda som passagetjänster för rekryteringspersonal till landskanslist- eller landskontoristtjänster utan borde vara kvalificerade sluttjänster för den kvinnliga biträdespersonalen. För undvikande av missförstånd skulle understrykas, att hinder givetvis icke föreläge att till innehavare av landskanslist- och landskontoristtjänsterna utse även lämpliga kvinnliga befattningshavare.

Vidkommande härefter frågan om särskilda kompetensföreskrifter böra meddelas för landskanslist- och landskontoristbefattning anföra de sakkunniga följande.

För att tagas i övervägande vid fullgörandet av de sakkunnigas uppdrag har till dem överlämnats en av föreningen Sveriges landskanslist- och landskontorister till Kungl. Maj:t ställd, den 10 september 1941 dagtecknad skrift rörande vissa kompetensföreskrifter jämte över densamma infordrade utlåtanden från länsstyrelserna i samtliga län. Föreningen har däri anhållit om sådan ändring av kungörelsen den 12 maj 1865 angående förändrade villkor för anställning i statens civila tjänstebefattningar, att studentexamen uppställs såsom villkor för behörighet till landskanslist- och landskontoristbefattning. De sakkunniga äro för sin del av den uppfattningen, att fastställandet av ett dylikt examenskrav knappast skulle bidra till att åstadkomma en ur länsstyrelsernas synpunkt lämplig rekrytering av befattningarna. Några olägenheter av den nuvarande frånvaron av dylika kompetenskrav ha veterligen icke försports. Ej heller lär det med hänsyn till arbetsuppgifternas behöriga fullgörande vara nödvändigt att uppställa några examenskrav. I detta hänseende råder en olikhet i jämförelse med de i vissa yttranden över framställningen åberopade landsfiskalstjänsterna. För aspiranter å sistnämnda befattningar, vilka tillhöra lönegraderna A 22—A 24, har den fortsatta teoretiska undervisningen lagts på ett sådant plan, att man ansett sig böra uppställa krav på studentexamen eller däremot svarande kunskapsmått för tillträde till densamma. Något motsvarande förhållande

gäller icke i fråga om aspiranterna på landskanslist- eller landskontoristbefattningarna. Då fastställande av det föreslagna kompetenskravet icke kan anses nödvändigt för en placering av befattningarna i den förordade lönegraden A 17, få de sakkunniga avstyrka förslaget om uppställande av krav på avlagd studentexamen för tillträde till ifrågavarande tjänster.

Yttranden.

Beträffande lönegradsplaceringen av ordinarie landskanslist- och landskontorister tillstyrka *allmänna lönenämnden* ävensom *länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus* samt *Gävleborgs län* de sakkunnigas förslag (A 17). *Statskontoret* förordar en placering i 16:e lönegraden. *Samtliga övriga länsstyrelser* ävensom *föreningen Sveriges landskanslist- och landskontorister* finna de kvalificerade uppgifter, som numera åläge ifrågavarande befattningshavare, befattningarnas karaktär av sluttjänster och angelägenheten av fullgod rekrytering å befattningarna motivera dessas placering i lönegrad A 18. Gentemot vad de sakkunniga anfört som skäl för sitt slutliga ställningstagande till förevarande fråga framhålla åtskilliga länsstyrelser och nämnda förening, att vid placering i lönegrad av ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänster, vilka såsom sluttjänster uppnåddes efter cirka 20 års statstjänst, jämförelse icke borde ske med de extra ordinarie länsnotarie- och länsbokhållartjänsterna i lönegraden Eo 19, då sistnämnda tjänster erhöles redan efter tre års länsstyrelsetjänstgöring och utgjorde passagetjänster för erhållande av högre befattningar. Länsstyrelsen i Kopparbergs län förordar, att, i den mån icke särskilda förhållanden till annat föranledde, samtliga nuvarande landskanslist- och landskontoristbefattningar skulle uppflyttas från lönegraden A 15 till lönegraden A 18. Länsstyrelsen i Jämtlands län finner, att de ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna borde tillhöra två lönegrader, A 15 och A 18, den högre graden avsedd för landskanslist- och landskontorister, vilka efter viss tids anställning i den lägre lönegraden visat sig kompetenta för mera kvalificerade göromål.

I detta sammanhang torde få anmälas den av *lönenämnden* uttalade uppfattningen, att den enligt såväl nuvarande som av de sakkunniga föreslagen ordning förefintliga skarpa klyvningen av befattningshavarna vid länsstyrelserna i tre från varandra åtskilda kategorier, kvinnlig biträdespersonal, landskanslist- och landskontorister samt juridiskt utbildad personal, icke vore ändamålsenlig vare sig ur statens eller den enskilde tjänstemannens synpunkt. Möjligheten att kunna befordras vidare vore nämligen att anse såsom en av de starkaste drivfjädrarna för att hos tjänstemännen framkalla arbetslust och intresse för uppgiften. Det förefölle osannolikt, att icke åtskilliga arbetsuppgifter, kanske särskilt å landskontoren, som nu åvilade tjänstemän exempelvis i 21:a lönegraden, med fördel skulle kunna anförtros åt befattningshavare utan juridisk examen men med erforderliga personliga kvalifikationer i fråga om duglighet och lämplighet. Lönenämnden hade med det anförda velat understryka, att ett godtagande av de sakkunnigas förslag angående ordinarie landskanslisters och landskontoristers uppflyttning till 17:e

lönegraden för lönenämndens vidkommande haft sin grund främst i de blivande arbetsuppgifternas kvalificerade natur och icke i den omständigheten, att ifrågavarande tjänster under alla förhållanden skulle vara sluttjänster. — Även *föreningen kvinnor i statens tjänst* uttalar sig emot den av de sakkunniga förordade klyvningen av icke-juristtjänsterna vid länsstyrelserna i sådana tjänster, som vore avsedda huvudsakligen för manliga befattningshavare, och biträdestjänster, förbehållna den kvinnliga personalen.

De sakkunnigas förslag om placering av extra ordinarie landskanslister och landskontorister i lönegraden Eo 15 tillstyrkes av *allmänna lönenämnden, föreningen Sveriges landskanslister och landskontorister* och *samtliga länsstyrelser* med undantag av *länsstyrelsen i Jönköpings län*, som föreslår placering i lönegraden Eo 16, samt *länsstyrelserna i Älvsborgs, Värmlands och Norrbottens län*, vilka finna, att befattningshavarna fortfarande borde tillhöra lönegraden Eo 14. Länsstyrelsen i Värmlands län förordar dock en uppflyttning till lönegraden Eo 16 efter tre år i 14:e lönegraden. Länsstyrelserna i Kopparbergs och Jämtlands län samt nämnda förening föreslå, att extra ordinarie landskanslister och landskontorister efter sex års tjänstgöring i lönegraden Eo 15 uppflyttas i lönegraden Eo 16. Länsstyrelserna i Stockholms och Kopparbergs län finna, att samtliga nuvarande extra ordinarie landskanslister och landskontorister borde placeras i lönegraden Eo 15. *Statskontoret* uttalar sig för ett bibehållande av ifrågavarande befattningshavares placering i lönegraden Eo 14.

Länsstyrelserna i Malmöhus och Örebro län samt *föreningen Sveriges landskanslister och landskontorister* hemställa, att tjänstetiden som extra landskanslist respektive landskontorist före extraordinarieanställning måtte förkortas.

Ett mindretal av remissinstanserna uttalar sig ifråga om kompetensföreskrifter för erhållande av landskanslist- och landskontoristtjänst. Endast *länsstyrelsen i Stockholms län* förklarar sig dela de sakkunnigas uppfattning, att förändring i detta avseende icke vore påkallad. *Statskontoret, länsstyrelserna i Uppsala, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands och Västernorrlands län* samt *föreningen Sveriges landskanslister och landskontorister* förorda för behörighet till ifrågavarande tjänster avlagd studentexamen eller däremot svarande utbildning. Sådan kompetensföreskrift syntes statskontoret påkallad, därest man ville uppehålla skilda rekryteringslinjer för landskanslist- och landskontoristbefattningarna å ena sidan och biträdestjänsterna å den andra. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* uttalar, att det intima samarbetet mellan länsstyrelserna å ena sidan samt landsfiskaler och häradsskrivare å den andra gjorde det i synnerligen hög grad önskvärt, att landskanslister och landskontorister vore väl insatta i förhållandena å landsfiskals- respektive häradsskrivarkontor. För tillträde till ordinarie landskanslist- respektive landskontoristtjänst borde därför uppställas det kravet, att vederbörande efter antagning såsom tjänsteman vid länsstyrelsen fullgjort minst sex månaders tjänstgöring å landsfiskals- respektive häradsskrivarkontor.

Personalstater och kostnadsberäkningar.*De sakkunniga.*

De sakkunniga framhålla, att ett genomförande av förslaget om organisering av särskilda arbetsdetaljer under en ordinarie landskanslist eller landskontorist såsom föreståndare påkallade vissa ändringar i gällande personalstater för länsstyrelserna. På begäran av de sakkunniga hade länsstyrelserna, vilka delgivit de sakkunnigas principiella synpunkter i ämnet, avgivit detaljerade förslag till organisering av arbetsdetaljer och även angivit den personaluppsättning, som ansetts erforderlig. De sakkunniga hade på grundval av det införskaffade materialet upprättat förslag till personalstater för överståthållarämbetets kansli samt för länsstyrelserna i samtliga län, särskilt för landskansli och landskontor. Förslagen hava såsom bilagor fogats vid betänkandet. Beträffande de föreslagna personalstaterna göra de sakkunniga följande allmänna påpekanden.

Vid uppgörandet av förslagen till personalstater ha de sakkunniga sökt att i möjligaste mån tillgodose framställda önskemål beträffande personaluppsättningen. Samtidigt har emellertid eftersträfvats en viss enhetlighet såtillvida, att länsstyrelser i län med jämförliga befolkningssiffror och i övrigt likartade förhållanden ansetts böra erhålla i stort sett liknande personalorganisation. Vissa avsteg från länsstyrelsernas yrkanden ha påkallats därav, att länsstyrelserna i viss utsträckning föreslagit ökning av personalen i 4:e och 7:e lönegraderna, utan att denna ökning kan anses vara påkallad av minskningen av landskanslist- och landskontoristtjänsterna. Länsstyrelserna synas därvid icke hava till fullo beaktat det av de sakkunniga framställda önskemålet om en viss begränsning av nuvarande kostnader, bortsett från ofrånkomlig utgiftsökning till följd av lönegradsuppflyttningen och eventuell utbyggnad av taxeringsavdelningarna. Någon ökning av det nuvarande antalet tjänster i lägre lönegrader åsyftades icke i vidare mån än som betingades av önskemålet att utbyta vissa landskanslist- och landskontoristbefattningar mot lägre tjänster. I några fall ha emellertid även de sakkunniga ansett sig böra föreslå inrättandet av nya lägre befattningar utan dylikt samband med det rena rationaliseringssträvandet, nämligen då antalet sådana befattningar varit anmärkningsvärt lågt i förhållande till vad som förekommer vid andra jämförliga länsstyrelser. Att eljest föreslå någon mera allmän personalökning ha de sakkunniga ansett icke ligga inom ramen för uppdraget. I detta sammanhang torde emellertid kunna konstateras, att antalet lönegradsplacerade befattningar vid vissa länsstyrelser är jämförelsevis litet, vilket sammanhänges med att där i stället anlitas arvodesavlönad personal. I dylika fall, där det alltså är fråga om personal med stadigvarande arbetsuppgifter, skulle ett inrättande av extra ordinarie befattningar kunna anses i och för sig motiverat.

De föreslagna personalstaterna äro uppgjorda med utgångspunkt från rådande förhållanden, dock med beaktande av att personal med arbetsuppgifter av beredskapsnatur icke medtagits. Vidare har hänsyn icke tagits till förhållanden, som sammanhänga med den förestående reformen å vägväsendets område.

Vad angår landskontoren hava de sakkunniga icke räknat med någon personal för omsättningsskattedetaljerna. Härvid har befunnits lämpligt att utgå från vissa utfalanden av 1942 års omsättningsskattesakkunniga i deras den 28 januari 1943 avgivna betänkande med förslag till ändringar i förord-

ningen den 13 december 1940 om allmän omsättningskatt m. m., vari för länsstyrelsernas omsättningskatteavdelningar icke upptagits några landskontoristbefattningar samt ej heller några andra ordinarie eller extra ordinarie tjänster. Personaluppsättningen för landskontoren har vidare beräknats på så sätt, att hela det av beskattningsorganisationssakkunniga föreslagna antalet landskontoristbefattningar och lägre tjänster å taxeringsavdelningarna skall rymmas inom den föreslagna organisationen.

De sakkunniga hava härefter lämnat sammanställningar av antalet befattningshavare i de berörda lönegraderna för samtliga länsstyrelser enligt nuvarande organisation och enligt de sakkunnigas förslag, särskilt för landskanslien (sammanställning nr 1) och särskilt för landskontoren. Beträffande landskontoren avser en sammanställning (nr 2) det fall att beskattningsorganisationssakkunnigas förslag till organisation av taxeringsavdelningarna genomföres samt en annan sammanställning (nr 3) det fall att så icke kommer att ske.

Då proposition, grundad på beskattningsorganisationssakkunnigas förslag, icke kommer att föreläggas den nu församlade riksdagen, torde sammanställning nr 2 i detta sammanhang vara av mindre intresse.

Sammanställningarna nr 1 och 3 hava följande utseende.

Sammanställning nr 1.

Landskanslien (inberäknat Ö.Ä.).

Lönegrad	Nuv. organisation	Föreslagen organisation	Ökning resp. minskning
A 17	—	109	} - 28
A 15	137	—	
Eo 15	—	66	} - 41
Eo 14	107	—	
A 11	1	27	+ 26
A 9	—	37	+ 37
A 7	27	36	+ 9
A 4	57	57	± 0
Eo 4	83	89	+ 6
	Summa 412	421	+ 9

Sammanställning nr 3.

Landskontoren.

Lönegrad	Nuv. organisation	Föreslagen organisation	Ökning resp. minskning
A 17	—	89	} - 11
A 15	100	—	
Eo 15	—	40	} - 36
Eo 14	76	—	
A 11	—	24	+ 24
A 9	—	28	+ 28
A 7	34	34	± 0
A 4	56	53	- 3
Eo 4	96	96	± 0
	Summa 362	364	+ 2

De sakkunniga hava verkställt kostnadsberäkningar beträffande det framlagda förslaget till personalstater, varvid räknats med nettolön i näst högsta löneklassen i vederbörande lönegrad med bortseende från rörligt tillägg och kristillägg. Beräkningarna ha skett med utgångspunkt från lönen å E-ort, varvid må erinras, att hälften av länsstyrelserna tillhöra E-ort eller lägre dyrort samt återstoden högre dyrort.

Kostnadsberäkningarna lämna, därest man bortser från föreslagen ökning av taxeringsavdelningarnas personal, följande resultat.

	Nuv. kostn. kr.	Kostn. enl. förslaget kr.	Ökning
Landskanslien	1,744,050	1,799,598	55,548
Landskontoren	1,456,524	1,503,024	46,500
	3,200,574	3,302,622	102,048

Nettokostnadsökningen utgör sålunda 102,048 kronor. Uppflyttningen av vissa tjänster till lönegraderna A 17 och Eo 15 drager nämligen en kostnad av 186,687 kronor, medan utbytet av landskanslist- och landskontoristtjänster mot befattningar i lägre lönegrader i och för sig innefattar en besparing av 84,639 kronor.

Till jämförelse nämna de sakkunniga, att en allmän uppflyttning av nuvarande antal ordinarie och extra-ordinarie landskanslist- och landskontorister till lönegraderna A 17 resp. Eo 15 — alltså utan varje rationaliseringsåtgärd — skulle draga en kostnad av 225,180 kronor.

De sakkunniga påpeka, att de angivna kostnaderna icke omfattade sådana utgifter, som kunde betingas av särskilda övergångsanordningar, utan avsåge förhållandena vid ett tänkt genomförande av förslaget med bortseende från att vissa nuvarande befattningshavare bleve övertaliga i den föreslagna organisationen. Storleken av sådana kostnader kunde svårligen ens överslagsvis uppskattas med någon större grad av tillförlitlighet. De torde dock knappast bliva särskilt betydande och vore i varje fall av övergångsnatur.

Yttranden.

Det övervägande flertalet länsstyrelser har framställt erinringar mot de sakkunnigas förslag till personalstat för vederbörande länsstyrelse. För dessa erinringar, som avse dels antalet icke-juristtjänster vid länsstyrelsen och dels tjänsternas fördelning å de olika tjänstekategorierna, synes här närmare redogörelse icke böra lämnas utan får jag i detta avseende hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ikraftträdande och övergångsanordningar.

De sakkunniga.

De sakkunniga anföra, att av de från länsstyrelserna införskaffade yttrandena framginge, att svårigheter på många håll ansetts möta att omedelbart i full utsträckning genomföra förslaget om organiserande av arbetsdetaljer.

I allmänhet syntes dessa svårigheter bottna i personliga förhållanden, så tillvida som vissa av de nuvarande landskanslisterna och landskontoristerna ansåges icke kvalificerade för befattningarna såsom föreståndare för arbetsdetalj. Där så vore förhållandet borde självfallet en placering av befattningshavaren i lönegraden A 17 vara utesluten. En förutsättning för inrättande vid en viss länsstyrelse av befattning i lönegraden A 17 syntes böra vara, att länsstyrelsen för befattningen i fråga organiserat en arbetsdetalj i huvudsaklig överensstämmelse med vad tidigare förordats. De föreslagna personalstaterna för de olika länsstyrelserna borde fördenskill träda i tillämpning först i den mån vederbörande länsstyrelse hos Kungl. Maj:t anmält, att en dylik organisation av arbetsdetaljer helt eller delvis genomförts eller avsåges skola genomföras från viss tidpunkt. Därest länsstyrelsen av en eller annan anledning icke ansåge möjligt eller lämpligt att låta någon nuvarande ordinarie landskanslist eller landskontorist tjänstgöra såsom föreståndare å arbetsdetalj, borde länsstyrelsen icke tilldelas någon befattning i lönegraden A 17 för göromål, som utfördes av befattningshavaren i fråga. I stället borde befattningshavaren uppföras på övergångsstat i nuvarande lönegrad, varvid en befattning i lönegraden A 11 eller A 9 hölles vakant.

Vad härefter beträffar tillsättandet av de nya ordinarie befattningarna i lönegraden A 17, förutsätta de sakkunniga, att tillsättning skulle ske efter kungörelseförfarande i vanlig ordning. Vid tillsättandet borde hänsyn i första hand tagas till vederbörandes personliga förutsättningar för det mera kvalificerade arbete, som avsåges för tjänsten, och sålunda icke till rena anciennitetssynpunkter.

I fråga om löneklassplacering för den som tillträder ordinarie landskanslist- eller landskontoristbefattning borde enligt de sakkunnigas mening tillämpas de vanliga bestämmelserna i gällande avlöningsreglemente om löneklassplacering vid befordran till högre tjänst. Detsamma borde även gälla extra ordinarie landskanslist eller landskontorist, som befordrades till befattning i lönegraden Eo 15.

Vidkommande den av vissa länsstyrelser berörda frågan om hur det i fortsättningen kommer att ställa sig beträffande löneförmånerna för den, som för närvarande med rätt till vikariatslön uppehåller landskontoristbefattning, vars innehavare tjänstgör såsom tillförordnad häradskrivare, förklara de sakkunniga, att det torde kunna förväntas, att innehavaren av landskontoristbefattningen med bibehållande av häradskrivarförordnandet komme att söka och erhålla den nya befattningen i lönegraden A 17. Därvid torde förutsättningar även framdeles föreligga att bereda vikarien å landskontoristbefattningen vikariatslön. Härom torde emellertid framställning få göras till Kungl. Maj:t. Något förnyat kungörande av vikariatet torde i dylika fall icke vara nödvändigt. Beträffande däremot vikarier med vikariatslön å vakansatta landskanslist- eller landskontoristbefattningar vore läget ett annat. I dylika fall hade vakanssättningen föranletts av en önskan att icke föregripa en blivande omorganisation av berörda befattningar. Det förefölle då

riktigast, att där befattningen bortfölla, vikariatslönen skulle upphöra att utgå.

Vad slutligen angår spörsmålet, vilka åtgärder böra vidtagas med avseende å den personal, som blir övertalig i den nya organisationen till följd av nedskärningen av antalet tjänster, anföra de sakkunniga följande.

Vad först angår ordinarie landskanslist eller landskontorister, som icke kunna inordnas i den nya personalstaten till följd av en minskning av antalet dylika befattningar vid vederbörande länsstyrelse, bör sådan befattningshavare uppföras på övergångsstat. Så länge en dylik befattning är uppförd på övergångsstat, bör en befattning i lönegraden A 11 eller eventuellt i lägre lönegrad hållas vakant.

I fråga om övertalig extra ordinarie landskanslist eller landskontorist bör enligt de sakkunnigas mening gälla, att även sådan befattningshavare får kvarstå i tjänst, varvid jämväl i dylikt fall vakanssättning av lägre befattning bör ske. Har icke-ordinarie landskanslist eller landskontorist ännu icke vunnit extra ordinarie anställning, bör tagas under övervägande, huruvida anledning förefinnes att bibehålla honom i länsstyrelsens tjänst. Därvid synes även böra undersökas, om icke möjlighet föreligger att bereda vederbörande någon anställning inom fögderiförvaltningen eller på annat håll. Ehuru befattningarna i 11:e och 9:e lönegraderna i första hand avsetts för kvinnlig arbetskraft, torde hinder icke böra föreligga att såsom ett provisorium till innehavare av dylik tjänst utse övertalig aspirant på landskanslist- eller landskontoristtjänst, där så befinnes ur länsstyrelsens synpunkt önskvärt.

Med hänsyn till det jämförelsevis stora antal extra ordinarie landskanslist och landskontorister, som enligt de sakkunnigas förslag skulle komma att bliva övertaliga, synes angeläget, att länsstyrelserna icke tillsätta nya dylika befattningar i vidare mån än som rymmes inom den för vederbörande länsstyrelse föreslagna personalstaten. Möjligen bör stadgas, att där behov av dylik befattningshavare uppstår, anmälan härom skall göras till socialdepartementet i syfte att möjliggöra förflyttning av övertalig personal vid annan länsstyrelse.

Yttranden.

Beträffande tidpunkten för organiserande av arbetsdetaljer vid de särskilda länsstyrelserna förklara *samtliga länsstyrelser* med undantag av *överståthållarämbetet* ävensom *föreningen Sveriges landskanslist och landskontorister*, att detta kunde ske från den 1 juli 1943. Länsstyrelserna i Gävleborgs och Västerbottens län finna emellertid, att med en arbetsdetalj å respektive landskansliet och landskontoret borde anstå. Anmärkas må, att länsstyrelsen i Jönköpings län icke gör något uttalande i förevarande avseende beträffande landskansliets personal. Nämda förening samt länsstyrelserna i Kronobergs och Värmlands län anse, att omorganisationen borde genomföras samtidigt vid alla länsstyrelser.

Länsstyrelserna uppgiva i sina yttranden det antal landskanslist- och landskontoristbefattningar å *övergångsstat*, som vid organiserande av arbetsdetaljer inom länsstyrelsen skulle bliva erforderligt.

Vad härefter angår formen för tillsättande av de nya landskanslist- och landskontoristtjänsterna anför *länsstyrelsen i Kopparbergs län* följande.

Det måste förutsättas, att samtliga landskanslisters respektive landskontorister vid en länsstyrelse önska komma i fråga till motsvarande befattning i lönegraden A 17 vid länsstyrelsen. Särskilda ansökningar från dessa befattningshavare synas därför icke vara erforderliga. Kungörelseförfarandet beträffande tjänsterna i lönegraden A 17 synes lämpligen böra begränsas till de fall då befattningshavare i lönegrad A 15 å vederbörande avdelning icke anses kvalificerad för befordran. Om en ordinarie landskanslist eller landskontorist av yngre årgång inför risken att äldre extra-ordinarie kommer att söka befattning eller inför risken att — ehuru väl kvalificerad — bliva övertalig, vill söka befattning vid annan länsstyrelse eller annan avdelning vid samma länsstyrelse, bör detta icke vara honom förmenat. Likaså kan icke-ordinarie befattningshavare vilja söka befattning såsom ordinarie i lönegraden A 17. Vanligt kungörelseförfarande behöver därför icke tillämpas. Som sökande lära icke komma ifråga andra än sådana som redan tillhöra landskanslist- eller landskontoristgruppen. Det bör därför vara tillfyllest dels att å varje länsstyrelse genom anslag angives viss för hela riket gemensam dag, inom vilken ansökningar från andra än ordinarie landskanslisters eller landskontoristers i den egna länsstyrelseavdelningen böra anmäla sig såsom sökande till ordinarie befattning i lönegraden A 17, dels ock att länsstyrelserna för anslag från socialdepartementet erhålla uppgift å antalet lediga befattningar vid varje länsstyrelse.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anser, att kungörelseförfarande icke borde ske för tillsättning av sådana landskanslist- och landskontoristtjänster, för vilka å det egna länet finnes kompetenta aspiranter, som innehade ordinarie landskanslist- eller landskontoristbefattning. Liknande synpunkter uttalas av *länsstyrelserna i Kronobergs, Gävleborgs och Norrbottens län*. *Föreningen Sveriges landskanslisters och landskontoristers* framhåller, att de nya landskanslist- och landskontoristtjänsterna borde centralt eller i varje fall samtidigt kungöras till ansökan lediga samt tillsättas av länsstyrelserna.

Vidkommande tillförordnade härads-skrivares och vakansvikariers ställning vid omorganisationens genomförande uttalar *länsstyrelsen i Värmlands län* och *föreningen Sveriges landskanslisters och landskontoristers*, att ordinarie landskontorist, som uppehölle förordnande å härads-skrivartjänst, icke borde erhålla nyreglerad landskontoristtjänst utan överföras å övergångsstat. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* och nämnda förening framhålla, att minskning av löneförmånerna för nuvarande tillförordnade landskanslisters och landskontoristers med vikariatslön icke borde ifrågakomma. *Statskontoret* anser, att samtliga förordnanden med vikariatslön å de nya landskanslist- och landskontoristtjänsterna borde kungöras.

Slutligen finner *föreningen Sveriges landskanslisters och landskontoristers*, att största varsamhet borde iakttagas vid uppsägning av extra tjänsteman vid länsstyrelserna, som bleve övertaliga vid omorganisationens genomförande.

Frågan om en förbättrad löneställning för landskanslister och landskontorister, vilka för närvarande äro placerade i lönegraden A 15 såsom ordinarie och Eo 14 såsom extra ordinarie, har, såsom av det föregående framgår, varit aktuell under en följd av år. De särskilda sakkunniga, som hösten 1942 fingo i uppdrag att utreda frågan, hava i sitt förslag förklarat, att de icke kunnat begränsa sig till spørgsmålet om ifrågavarande befattningshavares lönegradsplacering utan funnit ofrånkomligt att undersöka, huruvida icke en del av de arbetsuppgifter, som regelmässigt åligga landskanslister och landskontorister, kunde anförtros åt mindre kvalificerad personal. De sakkunniga hava funnit detta vara fallet och föreslagit, att utbyte i viss omfattning skulle ske av ordinarie och icke-ordinarie landskanslister och landskontorister mot kvinnliga befattningshavare i lönegraderna A 11, A 9 och — till någon del — A 7. För vinnande av tillräcklig fasthet och effektivitet hos organisationen hava de sakkunniga vidare föreslagit, att landskanslien och landskontoren skulle uppdelas i ett begränsat antal arbetsdetaljer, envar uppbyggd kring en i görligaste mån homogen och naturligt avgränsad samt tillräckligt stor grupp av diarier. Varje arbetsdetalj borde i princip erhålla en ordinarie landskanslist respektive landskontorist som föreståndare, vilken skulle leda arbetet inom detaljen, lämna upplysningar till allmänheten, i lämplig utsträckning ombesörja ärendenas beredning och uppsätta förslag till beslut samt utgöra en förmedlande länk mellan föredragandena och föreståndaren underställd personal. Ordinarie landskanslister och landskontorister borde i personalstaten upptagas till det antal, som erfordrades för besättande av befattningarna såsom föreståndare för arbetsdetalj. Vidare borde finnas icke-ordinarie landskanslister och landskontorister samt kvinnlig biträdespersonal i den omfattning, som krävdes för utförande av övrigt inom detaljerna förekommande arbete, med beaktande i fråga om varje arbetsmoment av att användande av överkvalificerad arbetskraft i möjligaste mån undvekes. De sakkunniga hava i enlighet med dessa synpunkter, efter länsstyrelsernas hörande, för varje länsstyrelse upprättat förslag till personalstater, särskilt för landskansli och särskilt för landskontor. Vid genomförande av de sakkunnigas förslag skulle 28 ordinarie och 41 extra ordinarie landskanslisttjänster samt 11 ordinarie och 36 extra ordinarie landskontoristtjänster komma att utbytas mot befattningar i lägre lönegrader.

Vidkommande härefter frågan om lönegradsplaceringen av de ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna hava de sakkunniga anført, att utöver tidigare åberopade skäl för en förbättrad löneställning för innehavarna av dessa tjänster — de alltmer kvalificerade göromål, som ifrågavarande befattningshavare under senare år fått sig ålagda, och befattningarnas nuvarande karaktär av sluttjänster — tillkomme, att vid genomförande av de sakkunnigas förslag om organiserande av arbetsdetaljer de ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna genomgående finge sig ålagda större ansvar och mera kvalificerade arbetsuppgifter än hittills. Då de ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna skulle vara föreståndare för sinsemellan likvärdiga arbetsdetaljer, hava de sakkunniga ansett, att samtliga des-

sa befattningshavare borde placeras i samma lönegrad. Med hänsyn till bland annat den försämring av befodringsutsikterna för extra ordinarie landskanslist och landskontorister, som ett genomförande av de sakkunnigas förslag skulle innebära, hava de sakkunniga förordat viss förbättring av löneställningen även för dessa befattningshavare. De sakkunniga hava föreslagit, att de ordinarie och extra ordinarie landskanslist och landskontorister, som borde finnas i den nya organisationen, skulle placeras i lönegraderna A 17 respektive Eo 15. Ordinarie landskanslist eller landskontorist, vilken icke vore lämplig som föreståndare för arbetsdetalj eller bleve övertalig inom den nya organisationen, skulle uppföras å övergångsstat i nuvarande lönegrad (A 15) och en befattning i lönegraden A 11 eller lägre vakanssättas. Övertalig extra ordinarie landskanslist eller landskontorist borde enligt de sakkunnigas mening få kvarstå i tjänst i nuvarande lönegrad (Eo 14), varvid även i dylikt fall vakanssättning av lägre befattning borde ske.

De sakkunnigas förslag — vars huvuddrag jag nu återgivit — avser i första hand en rationalisering av det arbete vid länsstyrelserna, som icke bör vara förbehållet den juridiskt utbildade personalen. Rationaliseringen skall enligt sakkunnigförslaget genomföras så, att länsstyrelserna tilldelas befattningshavare med för varje slag av arbetsuppgifter avpassade kvalifikationer och att arbetet på lämpligt sätt fördelas mellan dessa befattningshavare. En följd av rationaliseringsåtgärderna blir, att innehavarna av de nya ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna åläggas större ansvar och mera kvalificerade uppgifter än som i regel åvila nuvarande landskanslist och landskontorister. Detsamma torde i viss mån gälla beträffande de extra ordinarie landskanslist och landskontorister, som enligt förslaget skola ingå i den nya organisationen. Vid sådant förhållande synas de för närvarande tillämpade restriktiva löneregleringsprinciperna icke böra lägga hinder i vägen för genomförande av de sakkunnigas förslag, att dessa befattningshavare beredas en förbättrad löneställning. Då sakkunnigförslaget jämväl i övrigt synes vara väl motiverat, tillstyrker jag detsamma i dess huvuddrag. Det av flertalet remissinstanser uttalade önskemålet om placering av de nya ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna i lönegraden A 18 kan jag sålunda icke biträda.

Vad länsstyrelsen i Kopparbergs län anfört därom, att vid genomförande av de sakkunnigas förslag å mindre och medelstora landskanslin ärenden av skilda slag skulle behöva hänföras till samma arbetsdetalj synes riktigt. Givetvis innebär detta förhållande som betingas av en önskan att begränsa antalet arbetsdetaljer viss olägenhet. Emellertid torde ej heller inom en alltigenom homogen arbetsdetalj någon mera ingående granskning kunna från föreståndarens sida förekomma av beredningsarbetet beträffande varje särskilt ärende, som anförtrotts honom underställd personal. Föreståndarens uppgift i detta avseende synes böra i främsta rummet vara att fördela arbetet och utöva en mera allmän översyn av detsamma inom detaljen. Den av lönenämnden och föreningen kvinnor i statens tjänst påtalade klyvningen av länsstyrelsebefattningarna i skilda kategorier synes knappast möjlig att i praktiken

undvika. Emellertid förtjänar understrykas vad de sakkunniga anfört därom, att hinder givetvis icke föreligger att till innehavare av landskanslist- eller landskontoristtjänst utse lämplig kvinnlig befattningshavare. Därest vid pågående utredning rörande åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetssätt skulle visa sig — i enlighet med lönenämndens förmodan — att åtskilliga arbetsuppgifter, som nu åvila jurister, skulle med fördel kunna anförtros åt befattningshavare utan juridisk examen, synes detta väl närmast böra leda till att uppgifterna överflyttas från juristerna till landskanslist- respektive landskontorister eller befattningshavare i lägre lönegrad och icke, såsom lönenämnden synes ifrågasätta, att landskanslist- och landskontorister, vilka kunna betros med sådana arbetsuppgifter, befordras till befattning i s. k. juristgrad.

Jag förordar sålunda, att arbetsdetaljer anordnas inom samtliga länsstyrelser med undantag av överståthållarämbetet, vars statliga avdelningar erhöllo sin nuvarande organisation så sent som den 1 januari 1943, att samtliga de ordinarie landskanslist- och landskontorister samt extra ordinarie sådana befattningshavare, som skola finnas inom den nya organisationen, skola vara placerade i lönegraden A 17 respektive Eo 15 samt att ordinarie landskanslist- och landskontorister samt befattningshavare i lönegraderna A 11, A 9, A 7 och A 4 skola vid de särskilda länsstyrelserna finnas till det antal, som framgår av den personalförteckning, jag i det följande anhåller få underställd riksdagen. I personalförteckningen ha i utjämnande syfte vissa ändringar vidtagits i förhållande till de sakkunnigas förslag. Sålunda har antalet landskontoristtjänster vid länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus samt Jämtlands län minskats från 6 till 5 respektive från 4 till 3, länsstyrelsen i Örebro län för landskansliet tilldelats ytterligare en biträdesbefattning i lönegraden A 7, envar av länsstyrelserna i Hallands och Norrbottens län för landskontoret erhållit en biträdesbefattning i lönegraden A 4 samt envar av länsstyrelserna i Jönköpings och Västerbottens län en ytterligare sådan befattning å landskontoret. Emellertid är att märka att enligt den sammanställning av extra ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna, som senare kommer att framläggas, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län erhåller 4 extra ordinarie landskontoristtjänster mot föreslagna 3, medan länsstyrelsen i Örebro län tilldelas endast 3 extra ordinarie biträdestjänster å landskansliet mot föreslagna 4, länsstyrelsen i Jönköpings län endast 2 extra ordinarie landskontoristtjänster mot föreslagna 3 samt länsstyrelsen i Norrbottens län endast 4 extra ordinarie biträdestjänster å landskontoret mot föreslagna 5. Beträffande vissa länsstyrelser hava vidare biträdesbefattningarna utan ändring av det sammanlagda antalet fördelats mellan de särskilda befattningskategorierna på något annorlunda sätt än de sakkunniga föreslagit.

Vad angår de extra ordinarie landskanslist-, landskontorist- och biträdesbefattningarnas antal och fördelning mellan länsstyrelserna ansluter jag mig i huvudsak till sakkunnigförslaget. Extra ordinarie sådana befattningar böra tills vidare förekomma i enlighet med följande sammanställning.

L ä n	L a n d s k a n s l i		L a n d s k o n t o r	
	Lands- kanslister	Kontors- biträden	Lands- kontorister	Kontors- biträden
Stockholms	5	6	3	10
Uppsala	2	2	1	2
Södermanlands	1	3	1	2
Östergötlands	3	3	1	5
Jönköpings	2	3	2	5
Kronobergs	2	2	1	3
Kalmar	2	4	1	4
Gotlands	1	—	2	—
Blekinge	2	1	2	2
Kristianstads	3	3	1	5
Malmöhus	5	8	4	8
Hallands	2	2	1	3
Göteborgs och Bohus	5	7	4	6
Älvsborgs	4	5	1	4
Skaraborgs	2	3	1	3
Värmlands	3	4	2	3
Örebro	2	3	2	4
Västmanlands	2	3	1	3
Kopparbergs	3	4	2	3
Gävleborgs	3	4	2	4
Västernorrlands	4	6	2	5
Jämtlands	2	2	1	4
Västerbottens	2	3	2	4
Norrbottnens	2	3	2	4

Det torde här böra anmärkas, att de särskilda länsstyrelserna enligt min mening tilldelats ordinarie och extra ordinarie landskanslister och landskontorister i sådan omfattning, att möjlighet bör finnas att utan ökning av dessa tjänsters antal i viss utsträckning överflytta arbetsuppgifter, som nu åligga juridisk utbildad personal, till landskanslister och landskontorister.

Personalförteckningen och sammanställningen upptaga icke några befattningshavare för bestyret med omsättningsskatten eller för utökning av taxeringsavdelningarna. Därest förslag till ändrad organisation av omsättningskatte- eller taxeringsavdelningarna senare skulle föreläggas riksdagen, torde i samband därmed uppkommande frågor om erforderliga ändringar i personaluppsättningen få upptagas till prövning och avgörande.

Av det sagda framgår, att jag endast i mycket begränsad omfattning anser mig kunna tillmötesgå av åtskilliga länsstyrelser gjorda framställningar om inrättande av lönegradsplacerade tjänster utöver vad de sakkunniga föreslagit.

Med hänsyn till länsstyrelsernas uttalanden beträffande den tidpunkt, då

arbetsdetaljer kunde organiseras vid länsstyrelserna, vill jag förorda, att den nya organisationen genomföres samtidigt vid alla länsstyrelser med undantag av överståthållarämbetet. Då efter riksdagens beslut i ärendet åtskillig tid erfordras för vidtagande av de organisatoriska förändringarna, finner jag den 1 januari 1944 vara lämplig dag för den nya organisationens ikraftträdande. Därest någon länsstyrelse på grund av särskilda förhållanden skulle finna sig förhindrad inrätta viss arbetsdetalj från nämnda dag, bör hinder icke möta för Kungl. Maj:t att medgiva anstånd härmed. Det antal landskanslister och landskontorister å övergångsstat, som enligt angivna regler kommer att finnas vid länsstyrelserna efter omorganisationens genomförande, kan icke för närvarande exakt angivas utan blir beroende av resultatet av tillsättningen av de nya tjänsterna i lönegraden A 17. Sedan 42 ordinarie landskontorister med förordnande å häradskskrivartjänst den 14 maj 1943 utnämnts till ordinarie häradskskrivare, utgör antalet ordinarie landskontorister numera 57. Hela antalet ordinarie landskontorister i den nya organisationen utgör 88. Med hänsyn till av länsstyrelserna lämnade upplysningar angående de nuvarande landskontoristernas lämplighet för de nya befattningarna synes man emellertid böra utgå från att ungefär 12 av dem komma att uppföras å övergångsstat. Antalet landskanslisttjänster å övergångsstat synes böra tills vidare beräknas sålunda, att till skillnaden mellan antalet med ordinarie innehavare för närvarande besatta landskanslisttjänster, 120, å ena sidan, samt antalet nya sådana tjänster, 104, å den andra, eller sålunda 16, lägges förslagsvis 10 tjänster, avsedda för nuvarande ordinarie landskanslister, som utöver berörda 16 icke äro lämpliga såsom arbetsdetaljförståndare. Enligt denna beräkning skulle antalet landskanslisttjänster å övergångsstat bliva 26. Landskanslist- respektive landskontoristtjänsterna å övergångsstat synas böra upptagas i personalförteckningen utan angivande av till vilket län de särskilda tjänsterna äro knutna. Nuvarande extra ordinarie landskanslist eller landskontorist, som icke kan beredas plats i den nya organisationen, synes i enlighet med sakkunnigförslaget böra få kvarstå i tjänst i nuvarande lönegrad (Eo 14). Så länge landskanslist- respektive landskontoristbefattning å övergångsstat eller extra ordinarie landskanslist- respektive landskontoristbefattning i lönegraden Eo 14 finnes vid länsstyrelse skall i princip motsvarande antal befattningar vid vederbörande länsstyrelseavdelning i lönegraderna A 11 och lägre hållas vakanta. Emellertid visar en undersökning beträffande konsekvenserna härav, att vid ett fåtal länsstyrelser, därest samtliga nuvarande ordinarie och extra ordinarie landskanslister respektive landskontorister kvarstanna vid vederbörande länsstyrelse, så många i den nya personalförteckningen upptagna biträdesbefattningar skulle vakanssättas, att återstående antal sådana befattningar understiger nuvarande antal ordinarie biträdestjänster. Innehavarna av sistnämnda tjänster äro visserligen flyttningsskyldiga, men då en förflyttning i vissa fall skulle kunna för vederbörande innebära väsentliga olägenheter, torde Kungl. Maj:t böra erhallå bemyndigande att under särskilda förhållanden medgiva begränsning av ifrågavarande vakanssättning.

I detta sammanhang bör påpekas, att befattningen som kansliskrivare vid länsstyrelsen i Jämtlands län enligt min mening skall hållas vakant, så länge en landsfiskal å övergångsstat tjänstgör vid länsstyrelsen.

Beträffande formerna för tillsättning av de nya ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter framställning av vederbörande länsstyrelse medgiva denna rätt att utan föregående kungörelseförfarande besätta vissa eller samtliga tjänster med därtill lämpliga ordinarie landskanslister respektive landskontorister. I övrigt synes kungörande av tjänsterna böra ske i vanlig ordning. Till skillnad från de sakkunniga är jag av den meningen, att ordinarie landskontorister, vilka tjänstgöra såsom tillförordnade häradsskrivare, böra givas tillfälle att välja mellan att med frånträdande av förordnandet å häradsskrivartjänsten erhålla ordinarie landskontoristtjänst i lönegraden A 17 eller att med bibehållande av förordnandet uppföras å övergångsstat i lönegraden A 15. Enligt min mening synas länsstyrelserna böra framgå med viss varsamhet, när fråga uppkommer att entlediga övertaliga extra landskanslister och landskontorister.

Med anledning av vissa remissinstansers hemställan om förkortning av tjänstetiden för landskanslister och landskontorister innan extra-ordinarieanställning får jag uttala, att de ändringar av cirkuläret till länsstyrelserna den 12 november 1937 angående lönesättning för icke-ordinarie personal vid länsstyrelserna m. m., som på grund av ifrågavarande omorganisation eller eljest kunna befinnas påkallade, torde böra vidtagas av Kungl. Maj:t.

Vad slutligen angår frågan om meddelande av särskilda kompetensföreskrifter för landskanslist- och landskontoristbefattningar får jag såtillvida avsluta mig till de sakkunnigas uppfattning, att krav på studentexamen eller däremot svarande utbildning icke synes böra föreskrivas för tillträde till ifrågavarande tjänster. Däremot finner jag det av länsstyrelsen i Kopparbergs län framförda förslaget om viss tids tjänstgöring å landsfiskalskontor respektive häradsskrivarkontor såsom villkor för behörighet till landskanslist- respektive landskontoristtjänst värt beaktande. Emellertid är jag icke beredd att nu taga slutlig ställning till detta förslag. Eventuell föreskrift i ämnet synes böra kunna meddelas i administrativ ordning genom ändring av kungörelsen den 12 maj 1865 angående förändrade villkor för anställning i statens civila tjänstebefattningar.

Jag får i detta sammanhang erinra om att riksdagen hemställt om reglering av anställnings- och avlöningsvillkoren för icke-ordinarie personal. Chefen för finansdepartementet torde, efter avslutande av vissa förberedande undersökningar, komma att anmäla förslag om att den av riksdagen sålunda väckta frågan upptages till utredning.

Vissa framställningar.

Här torde få anmälas vissa framställningar, vilka därest de skulle bifallas komma att föranleda ändring av personalförteckningen för länsstyrelserna eller i mera väsentlig utsträckning påverka beräkningen av länsstyrelsernas avlöningsanslag.

I skrivelse den 6 mars 1943 hemställer sålunda *föreningen Sveriges länsassessorer, länsnotarier och länsbokhållare*, att uppflyttning i högre lönegrad skulle ske av samtliga för juridiskt utbildad personal avsedda befattningar vid länsstyrelserna med undantag för avdelningschefstjänsterna. Sålunda skulle enligt framställningen den länsassessor, vilken vore avdelningschefens närmaste man, uppflyttas från lönegraden A 27 (Eo 27) till lönegraden A 29, övriga länsassessorer från A 27 (Eo 27) till A 28, länsnotarier och länsbokhållare av första klass från A 24 till A 26 och länsnotarier och länsbokhållare av andra klass från A 21 till A 24 samt icke-ordinarie jurister erhålla förbättrad löneställning i motsvarande mån. Till stöd för framställningen anför föreningen, bland annat, följande.

Därest genom beslut vid årets riksdag personalstaten för länsstyrelserna ändras med anledning av föreliggande förslag om uppflyttning av landskanslist- och landskontoristtjänsterna, får anses att särskilda skäl föreligga för uppflyttning jämväl av juristtjänsterna. Det synes icke rättvist att, ehuru samma skäl — mera kvalificerade arbetsuppgifter och försämrade befordringsmöjligheter — kunna åberopas för uppflyttning i lönegrad beträffande såväl jurister som lägre befattningshavare, allenast ifråga om de sistnämnda dylik uppflyttning ifrågasättes. För juristbefattningarna kräves dock en dyrbar utbildning, som icke kan anses kompenserad genom nuvarande löneskillnad i förhållande till lägre befattningar, och denna orättvisa skulle bli ännu större om löneskillnaden minskades.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län hemställer i sin skrivelse den 7 september 1942 med förslag till beräkning för nästa budgetår av länsstyrelsens anslagsbehov, att en extra ordinarie länsassessorstjänst å länets landskontor måtte inrättas från och med budgetåret 1943/44. Länsstyrelsen motiverar sin framställning huvudsakligen med att vid 1938 års omorganisation av länsstyrelserna envar av länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län tilldelats en extra ordinarie assessorstjänst å respektive landskontor, medan vid landskontoret i Älvsborgs län inrättats en andra ordinarie länsbokhållartjänst av 2:a klass, samt att arbetsbördan för den juridiskt utbildade personalen vid sistnämnda landskontor efter omorganisationen kraftigt ökat. Någon anledning att i samband med inrättande av den begärda e. o. assessorstjänsten överföra berörda länsbokhållartjänst på övergångs- eller indragningsstat finner länsstyrelsen icke föreligga under förutsättning att den under år 1942 anbefallda utökade taxeringsorganisationen å landskontoret vore avsedd att fortfara.

Vidare förklarar *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* i skrivelse den 31 augusti 1942, att tillbyggnaden av landsstatshuset i Göteborg, vilken beräknades bli färdig under budgetåret 1943/44, enligt länsstyrelsens mening nödvändiggjorde, att en av de båda icke-ordinarie expeditionsvaktbefattningar, som funnes vid länsstyrelsen, inrättades såsom ordinarie. Länsstyrelsen hemställer därför, att i personalförteckningen för tjänstemän å ordinarie stat vid länsstyrelserna måtte för Göteborgs och Bohus län från och med budgetåret 1943/44 upptagas tre expeditionsvaktbefattningar med placering i lönegraden A 5.

Slutligen hemställa länsstyrelserna i Kristianstads, Hallands samt Göteborgs och Bohus län i särskilda skrivelser den 12 juni, 9 juni och 20 maj 1942, att åtgärder måtte vidtagas till förbättrande av försvarsassistenternas vid länsstyrelserna löneförmåner.

Departements-
chefen.

Den av föreningen Sveriges länsassessorer, länsnotarier och länsbokhållare gjorda framställningen om lönegradsuppflyttning av flertalet juristtjänster vid länsstyrelserna anser jag mig böra avstyrka.

Länsstyrelsens i Älvsborgs län hemställan om inrättande av en extra ordinarie länsassessorstjänst å landskontoret i länet anser jag icke tillräckligt motiverad. Jag kan därför icke tillstyrka framställningen.

Vad härefter angår länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län framställning om inrättande av ytterligare en ordinarie expeditionsvaktbefattning vid länsstyrelsen finner jag mig icke kunna tillstyrka densamma.

Den av vissa länsstyrelser gjorda hemställan om löneförbättring för försvarsassistenterna slutligen synes — vid det förhållande att 1941 års hemortsförsvarssakkunniga väntas inom den närmaste tiden framlägga förslag till ny lokalförsvarsorganisation och däri torde komma att till behandling upptaga frågan om försvarsassistenternas ställning — icke böra föranleda någon åtgärd.

Anslagsberäkning för budgetåret 1943/44.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1941/42	7,465,000	8,051,627
1942/43	8,637,000	—
1943/44 (förslag)	8,725,000	—

Länsstyrelsens avlöningsanslag har förslagsanslags natur.

Kungl. Maj:t har den 2 juni 1939 fastställt av riksdagen godkänd personalförteckning för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40. Förteckningen finnes intagen å sid. 286 i statsliggaren för löpande budgetår, därvid emellertid bör bemärkas, att antalet kontorsbiträdes-tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län rätteligen är 12.

Vidare har Kungl. Maj:t den 19 juni 1942 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, *förslagsvis* kronor 500,000
2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* » 3,800,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
 - a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m... kronor 10,000
 - b. Ersättning till försvarsassistent-ter, *förslagsvis* » 87,000 » 97,000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Bokföringsgranskare	kronor	575,000
b. annan personal	»	2,625,000
		kronor 3,200,000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationstillägg till landshövdingarna), förslagsvis	»	90,000
6. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	950,000
		<hr/>
	Summa förslagsanslag	kronor 8,637,000

Hösten 1942 hava länsstyrelserna i särskilda framställningar avgivit förslag till beräkning av utgifterna under nästa budgetår för ifrågavarande ändamål.

En sammanställning av dessa utgifter ger vid handen, att anslagsposten till avlöningar till landshövdingarna av länsstyrelserna beräknats till 501,637 kronor.

Medelsbehovet under posten till avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän hava länsstyrelserna uppskattat till sammanlagt 3,776,305 kronor. Därvid har icke räknats med annan förändring i gällande personalförteckning än den tidigare berörda, enligt vilken en ytterligare expeditionsvaktjänst i lönegrad A 5 skulle inrättas vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har upptagits till 96,738 kronor, därvid beräknats åtgå 8,750 kronor till ersättning åt sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. samt 87,988 kronor till ersättning åt försvarsassistenterna.

Vidkommande posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslå länsstyrelserna, att densamma skulle upptagas med 3,346,632 kronor. Fördelning mellan bokföringsgranskare och annan personal har av vissa länsstyrelser icke vidtagits. Den föreslagna höjningen av posten är huvudsakligen beroende av att några länsstyrelser hemställt om inrättande av nya befattningar såsom extra länsnotarie eller extra länsbokhållare eller därmed jämförliga tjänster samt att länsstyrelserna i viss utsträckning beräknat medel för avlönande av tillfällig personal för den s. k. administrativa försvarsberedskapen.

Utgifterna under posten till särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän hava uppskattats till 91,000 kronor.

Slutligen har för rörligt tillägg beräknats ett belopp av 949,396 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle alltså det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår utgöra (501,637 + 3,776,305 + 96,738 + 3,346,632 + 91,000 + 949,396) 8,761,708 kronor.

I det föregående har jag tillstyrkt, att en omorganisation av länsstyrelserna genomföres från och med den 1 januari 1944. I följd härav böra olika personalförteckningar och avlöningsstater få gälla för tiden 1 juli—31 december 1943 och för tiden 1 januari—30 juni 1944. För den förra tidsperioden bör

Departements-
chefen.

den personalförteckning, som fastställts den 2 juni 1939, alltjämt äga tillämpning, medan för den senare tidsperioden personalförteckningen bör ändras så att den överensstämmer med den personalorganisation, som skall finnas efter det den nya ordningen blivit genomförd. I anmärkningar till den senare förteckningen böra vissa i det föregående berörda övergångsbestämmelser meddelas.

Vad beträffar avlöningsstaterna kan till en början helt allmänt anmärkas, att utgifterna för avlönande av personal, avsedd för den administrativa försvarsberedskapen, lämpligen böra ersättas i särskild ordning och att bokföringsgranskare torde under nästa budgetår bliva erforderliga i ungefär samma omfattning som under innevarande budgetår.

Avlöningsstaten för tiden 1 juli—31 december 1943 bör överensstämma med gällande avlöningsstat för länsstyrelserna, givetvis med den ändringen att beloppen halveras. Posterna till avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän samt till rörligt tillägg synas kunna jämkas något nedåt. Staten torde böra sluta å 4,300,000 kronor. Beträffande dess närmare utseende hänvisar jag till min i det följande gjorda hemställan.

Avlöningsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1944 torde böra beräknas på följande sätt.

För avlöningar till landshövdingarna torde få upptagas en anslagspost å 250,000 kronor.

Den nuvarande posten till avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän torde böra ersättas med en post till avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat och en post till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat. Posten till avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat uppskattar jag sålunda. Från den av länsstyrelserna för halvt budgetår med nuvarande organisation beräknade avlöningskostnaden för andra ordinarie tjänstemän än landshövdingarna, 1,888,000 kronor, drages sammanlagda kostnaden för avlöning under samma tid av nuvarande ordinarie och med vikariatslön förordnade landskanslistor och landskontorister samt ordinarie kansli- och kontorsbiträden, vilken kostnad, beräknad efter en genomsnittlig nettolön i näst högsta löneklass å E-ort, uppgår till cirka 870,000 kronor. Till skillnaden, 1,018,000 kronor, lägges den på enahanda sätt beräknade kostnaden för avlöning under ett halvt budgetår åt de landskanslistor och landskontorister, som skola ingå i den nya organisationen, samt åt innehavarna av de biträdestjänster, som icke på grund av övergångsbestämmelserna kunna antagas bliva vakanssatta. Sistnämnda kostnad uppgår till 871,000 kronor. Hela posten synes sålunda kunna upptagas till 1,889,000 kronor.

Såsom tidigare nämnts bör i avlöningsstaten en särskild post införas för avlöningar till tjänstemän å övergångsstat. Denna post, från vilken avlöning skall utgå till de landskanslistor och landskontorister, som till ett uppskattat antal av sammanlagt 38 komma att uppföras å övergångsstat, beräknas efter en genomsnittlig nettolön i näst högsta löneklass å E-ort till 101,500 kronor.

Utgifterna för arvoden och särskilda ersättningar uppskattar jag på samma sätt som för löpande budgetår, alltså till 48,500 kronor, varav 5,000 kronor till ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. och 43,500 kronor till ersättning till försvarsassistenter.

Den i posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ingående delposten till bokföringsgranskare torde kunna upptagas till oförändrat belopp, 287,500 kronor. Delposten till annan icke-ordinarie personal beräknar jag på motsvarande sätt som den tidigare ifrågakomna posten till avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat. Skillnaden mellan delpostens nuvarande storlek, 1,312,500 kronor för halvår, och kostnaden för avlöning åt de extra ordinarie landskanslistor, landskontorister och kontorsbiträden, som för närvarande finnas, 663,500 kronor, utgör 649,000 kronor. Till detta belopp lägges kostnaden för avlöning av de extra ordinarie landskanslistor, landskontorister och kontorsbiträden, som skola ingå i den nya organisationen, samt övertaliga extra ordinarie landskanslistor och landskontorister i lönegrad Eo 14, vilken kostnad beräknas till 679,500 kronor. Delposten bör sålunda upptagas med 1,328,500 kronor och hela anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till (287,500 + 1,328,500) 1,616,000 kronor.

För särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän torde böra beräknas 45,000 kronor.

Slutligen upptages för rörligt tillägg ett belopp av 475,000 kronor.

Avlöningsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1944 skulle alltså enligt mina beräkningar komma att sluta å (250,000 + 1,889,000 + 101,500 + 48,500 + 1,616,000 + 45,000 + 475,000) 4,425,000 kronor.

Det för nästa budgetår erforderliga avlöningsanslaget skulle alltså få upptagas till (4,300,000 + 4,425,000) 8,725,000 kronor.

Länsstyrelserna: sjukvård m. m.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1941/42	35,000	53,531
1942/43	35,000	—
1943/44 (förslag)	35,000	—

Särskilt anslag till bestridande, i vad avser länsstyrelserna, av ersättningar åt verksläkare, kostnad för sjukhusvård och medicin, annan sjukvårdskostnad samt begravningshjälp anvisades första gången för budgetåret 1941/42. Anslaget har förslagsanslags natur.

I sina förut omförmälda framställningar hava länsstyrelserna beräknat ifrågavarande utgifter för nästa budgetår till sammanlagt 51,200 kronor.

*Departements-
chefen.* Med hänsyn till den ringa erfarenheten beträffande medelsbehovet under förevarande anslag synes mig anslaget böra för nästa budgetår bibehållas vid oförändrat belopp, 35,000 kronor.

Länsstyrelserna: reseersättningar.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1940/41	105,000	112,154
1941/42	105,000	151,044
1942/43	110,000	—
1943/44 (<i>förslag</i>)	150,000	—

Anslaget till länsstyrelsernas reseersättningar är upptaget som förslagsanslag.

Länsstyrelserna hava i sina avgivna förslag beräknat de sammanlagda utgifterna för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 179,400 kronor.

*Departements-
chefen.* Från och med innevarande budgetår bestridas från anslaget jämväl de icke obetydliga kostnaderna för vid länsstyrelserna anställda bokföringsgranskares tjänsteresor. Vid beräkning av anslaget har detta förhållande icke tillräckligt beaktats. Med hänsyn härtill och till belastningssiffran för nästföregående budgetår torde en höjning av anslaget till 150,000 kronor vara påkallad.

Länsstyrelserna: expenser.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1940/41	1,000,000	1,798,336
1941/42	1,100,000	1,867,326
1942/43	1,400,000	—
1943/44 (<i>förslag</i>)	1,500,000	—

Ifrågavarande anslag har förslagsanslags natur.

Enligt av *länsstyrelserna* avgivna förslag skulle medelsbehovet under nästa budgetår för expenser komma att utgöra tillhoppa 1,739,200 kronor.

*Departements-
chefen.* De senaste budgetårens höga belastningssiffror sammanhånga *dels* med den anskaffning av möbler och inventarier, som flerstädes måst äga rum, ej minst med hänsyn till den starka ansvällningen av den extra personalen vid länsstyrelserna för handläggning av beredskapsärenden av olika slag, *dels*

med den ökning, som inträtt i länsstyrelsernas arbetsuppgifter, och dels med inträdda prisstegringar. Med hänsyn till rådande förhållanden synes anslaget även efter de höjningar av detsamma, som under de senaste åren vidtagits, vara för lågt beräknat. Jag förordar därför, att anslaget höjes med ytterligare 100,000 kronor och alltså upptages till 1,500,000 kronor.

Länsstyrelserna: publikationstryck.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1939/40	100,000	144,426
1940/41	100,000	131,090
1941/42	110,000	107,564
1942/43	110,000	—
1943/44 (förslag)	100,000	—

Anslaget till länsstyrelsernas publikationstryck är anvisat såsom förslagsanslag.

Medelsbehovet för ändamålet har av länsstyrelserna för nästa budgetår uppskattats till 129,000 kronor.

De åtgärder i besparingssyfte, som beträffande länsstyrelsernas publika-^{Departements-} tionstryck vidtagits, hava resulterat i att belastningen å ifrågavarande an-^{chefen.} slag för de senaste budgetåren visat en markerat sjunkande tendens. Då ytterligare någon begränsning av ifrågavarande utgifter synes möjlig, föreslår jag, att anslaget nedsättes med 10,000 kronor till 100,000 kronor.

Hemställan.

Under åberopande av vad jag i det föregående i olika hänseenden anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- I) godkänna följande personalförteckning för länsstyrelserna, att tillämpas från och med den 1 januari 1944:

Personalförteckning.
Tjänstemän å ordinarie stat.

L ä n	Lön enligt särsk. best.	Lönegrad A 30		Lönegrad A 27	Lönegrad A 24		Lönegrad A 21		Lönegrad A 17		Lönegrad A 11	Lönegrad A 9	Lönegrad A 7		Lönegrad A 5	Lönegrad A 4
	Lands-hövding	Lands-sekretäre	Lands-kamrerare	Läns-assessor	Läns-otarie av 1:a klass	Länsotarie av 1:a klass	Länsotarie av 2:a klass	Länsotarie av 2:a klass	Lands-kanslist	Lands-kontorist	Kansli-skrivare	Kontorist	Förste exped-vakt	Kansli-biträde	Expeditions-vakt	Kontors-biträde
Stockholms.....	1	1	1	2	1	1	2	1	8	5	2 + 1	2 + 1	1	3 + 3	3	4 + 8
Uppsala	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	1 + 1
Södermanlands	1	1	1	2	1	1	1	—	3	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	1 + 2
Östergötlands.....	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1 + 1	2 + 1	1	2 + 3	1	3 + 3
Jönköpings.....	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	2 + 3
Kronobergs.....	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	0 + 1	1 + 0	1	1 + 1	1	1 + 1
Kalmar	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	2 + 3
Gotlands	1	1	1	—	1	1	—	—	1	2	—	—	1	1 + 1	1	1 + 1
Blekinge	1	1	1	2	1	1	—	—	3	2	0 + 1	0 + 1	1	1 + 1	1	1 + 1
Kristianstads	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	1 + 3
Malmöhus	1	1	1	2	1	1	2	—	7	5	2 + 2	2 + 2	1	4 + 3	3	5 + 6
Hallands	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	0 + 1	1 + 0	1	1 + 1	1	1 + 1
Göteborgs och Bohus	1	1	1	2	1	1	2	—	7	5	2 + 1	2 + 1	1	3 + 3	2	5 + 5
Älvsborgs	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	2 + 1	2 + 2	1	2 + 2	1	2 + 2
Skaraborgs	1	1	1	2	1	1	1	—	4	3	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	1 + 1
Värmlands	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 2	1	2 + 2
Örebro	1	1	1	2	1	1	1	—	4	3	0 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	2 + 1
Västmanlands	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	1 + 1
Kopparbergs	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	2 + 3
Gävleborgs	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1 + 1	2 + 1	1	2 + 2	1	2 + 2
Västernorrlands.....	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	2 + 1	2 + 2	1	2 + 2	1	3 + 3
Jämtlands	1	1	1	2	1	1	1	—	4	3	0 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	1 + 2
Västerbottens.....	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	1 + 2	1	2 + 2
Norrbottnens	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	2 + 2

Tjänstemän å övergångsstat.

Befattning	Lönegrad
26 landskanslisters	A 15
12 landskontoristers	A 15

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e

3 länsassessorer (Stockholms län)	Eo 27	1 länsassessor (Älvsborgs län).....	Eo 27
3 länsassessorer (Malmöhus län)	Eo 27	2 länsassessorer (Västernorrlands län).....	Eo 27
2 länsassessorer (Göteborgs o. Bohus län).....	Eo 27	1 länsassessor (Norrbottnens län).....	Eo 27

Anm. 1. Så länge landskanslist- respektive landskontoristbefattning å övergångsstat eller extra ordinarie landskanslist- respektive landskontoristbefattning i lönegraden Eo 14 finnes vid länsstyrelse, skall motsvarande antal befattningar vid vederbörande länsstyrelseavdelning i lönegraderna A 11, A 9, A 7 (kanslibiträden) och A 4 i nu nämnd ordning hållas vakanta, därest icke Kungl. Maj:t med hänsyn till särskilda förhållanden medger, att viss eller vissa av sistnämnda befattningar må återbesättas.

Anm. 2. Befattningen som kansliskrivare vid länsstyrelsen i Jämtlands län skall hållas vakant, så länge en landsfiskal å övergångsstat tjänstgör vid länsstyrelsen.

II) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas under tiden 1 juli—31 december 1943:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	kronor	250,000	
2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	›	1,886,500	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m.	kronor	5,000	
b. Ersättning till försvarsassistenter, <i>förslagsvis</i> ›		43,500	› 48,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Bokföringsgranskare	kronor	287,500	
b. Annan personal ›		1,312,500	› 1,600,000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	›	45,000	
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	›	470,000	
			Summa kronor 4,300,000.

III) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1944:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	kronor	250,000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	›	1,889,000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	›	101,500
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. . .	kronor	5,000

Kungl. Maj:ts proposition nr 301.

b. Ersättning till försvarsassistenter, <i>förslagsvis</i>	kronor	43,500	kronor	48,500
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:				
a. Bokföringsgranskare kronor	287,500		
b. Annan personal	»	1,328,500	»	1,616,000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>		»	45,000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		»	475,000
				<u>Summa kronor 4,425,000</u>

IV) till *Länsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8,725,000.

V) till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 35,000.

VI) till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,000.

VII) till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,500,000

VIII) till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

N. O. Aurelius.